

одељн навчальн програм

Інтегрований мовно-літературний курс
(українська мова, українська та зарубіжні
літератури) 5-6 класи

(вт . . .)

Новосьолова Валентина Іванівна,
Інститут педагогіки НАПН України,
старший науковий співробітник
відділу навчання української мови та
літератури, кандидат педагогічних
наук;

Терещенко Василь Миколайович,
Український центр оцінювання
якості освіти, начальник відділу
досліджень та аналітики, кандидат
філологічних наук, доцент;

Романенко Юлія Олександрівна,
Український центр оцінювання
якості освіти, начальник відділу
сертифікації педагогічних
працівників, кандидат педагогічних
наук;

Блажко Марія Богданівна,
спеціалізована школа
«Тріумф» м. Києва, учитель
української мови і літератури вищої
категорії, учитель-методист;

Ткач Поліна Борисівна,
Національна академія Національної
гвардії України, професор кафедри
філології, перекладу та стратегічних
комунікацій, кандидат філологічних
наук, доцент; 1

Панченков Андрій Олексійович,
інформаційний ресурс «Освіта.іа»,
керівник проєктів.

Вступна частина

Модельна навчальна програма «Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжні літератури). 5-6 клас» визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів 5–6 класів з мовно-літературної освітньої галузі, пропонований зміст інтегрованого мовно-літературного курсу та види навчальної діяльності учнів, спрямовані на реалізацію очікуваних результатів на основі пропонованого змісту.

Модельна навчальна програма відображає засадничі ідеї Державного стандарту базової середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 30. 09. 2020 р. № 898), ідеї концепції «Нова українська школа» (2016 р.).

Модельна навчальна програма спрямована на реалізацію **мети базової середньої освіти**, яка передбачає розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

У контексті визначеної в Державному стандарті базової середньої освіти мети мовно-літературної освітньої галузі **метою інтегрованого мовно-літературного курсу** (українська мова, українська та зарубіжні літератури) (адаптаційний цикл 5–6 класи) є розвиток компетентних мовців і читачів, які демонструють комунікативну вправність, читацьку та мовленнєву спроможність, мовну й літературну обізнаність, здатні застосувати навчальні здобутки в життєвих ситуаціях, виявляючи ціннісне ставлення до слова, особистості, родини, суспільства, України, світу.

Модельна навчальна програма передбачає реалізацію компетентнісного потенціалу мовно-літературної галузі шляхом цілеспрямованого формування в здобувачів освіти ключових компетентностей на основі ціннісних орієнтирів, закладених у Державному стандарті базової середньої освіти.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

- формувати гуманістичний світогляд, ціннісне ставлення до української мови як державної мови України й чинника національної самоідентифікації, культури свого та інших народів, систему загальнолюдських, національних, особистісних ціннісних орієнтирів і життєвих практик, збагачувати духовний світ через естетичне сприймання творів художньої літератури та медіапродуктів;
- формувати сталий інтерес до вивчення мовних і літературних явищ на основі цілісного і комплексного дослідження почутого / прочитаного / переглянутого для розв’язання життєвих ситуацій;
- виховувати стійку мотивацію до читання та вдосконалення власного мовлення на основі рефлексії своїх досягнень і потреб;
- формувати творчу уяву, креативне мислення, естетичний смак учнів за допомогою творів літератури та мистецтва, медіатекстів, театралізації, гри; виховувати здатність до мовотворчості;

- сприяти самовияву учнів та взаємодії між ними через розвиток комунікативних умінь, зокрема діалогічного мовлення;
- виховувати здатність ефективно використовувати здобуті знання й набуті вміння для самореалізації, досягнення поставленої мети й активної участі в житті громади;
- розвивати критичне мислення, емоційний інтелект, самостійність і впевненість у розв'язанні життєвих проблем, мовну стійкість, комунікативну гнучкість у соціальних стосунках; уміння критичного читання текстів різних видів (зокрема художніх, науково-популярних, навчальних, медіатекстів);
- розвивати здатність спостерігати за мовними та текстовими, зокрема літературними, явищами, фактами; експериментувати з мовними одиницями та явищами для опанування мовних і літературних знань і вмінь;
- формувати здатність створювати різноманітні тексти / медіатексти для різних цілей та аудиторій, використовуючи відповідні засоби й методи; оцінювати власні вміння з медіаграмотності та стратегії створення текстів / медіатекстів;
- забезпечувати сприятливе комунікативне середовище в школі, зокрема й через пізнання сучасної дитячої літератури різної тематики та жанрів.

Програма ґрунтується на визначених Державним стандартом **ціннісних орієнтирах, а саме:** створена на засадах поваги до особистості й визнанні пріоритету інтересів учнів і покликана задовольнити їхні потреби, створити освітнє середовище для розвитку їхніх прагнень, ставлень і здатності критично мислити. Програма забезпечує становлення вільної особистості учня, його активної громадянської позиції, патріотизму, поваги до культурних цінностей, історико-культурного надбання і традицій українського народу, державної мови; розвиток ініціативності, індивідуальності і впевненості дитини у власних силах; дотримання принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу.

Програма спрямована на формування **наскрізних умінь**, спільних для всіх ключових компетентностей. Інтегрований підхід до навчання та проблемно-тематичний підхід до впорядкування текстів / медіатекстів у програмі дають змогу забезпечити емоційне, інтелектуальне, естетичне сприймання й усвідомлення учнями прочитаного. Залучення до навчального процесу текстів різних стилів, медіатекстів сприяє формуванню вміння розуміти інформацію, відтворену в різний спосіб, та ефективно працювати з нею.

Оскільки метою програми є розвиток компетентних мовців і читачів, усі її компоненти спрямовані на формування вміння висловлювати власну думку в усній і письмовій формі, логічно обґрунтовувати позицію, а також обирати стратегії спілкування.

Логіка представлення в програмі пропонованого змісту зумовлена специфікою інтегрованого підходу до навчання і спрямована на розвиток здатності критично, системно й креативно мислити, діяти творчо.

Програма передбачає реалізацію принципу академічної свободи вчительства й можливість залучення школярів до вибору текстів / медіатекстів, що дає змогу сформувати здатність виявляти ініціативу, оцінювати ризики, приймати рішення, брати на себе відповідальність.

Тематика текстів / медіатекстів у програмі, а також пропонувані види навчальної діяльності дають змогу сформувати вміння зосереджувати увагу, конструктивно керувати емоціями, адекватно реагувати на конфліктні ситуації, налаштовуватися на конструктивну комунікацію.

Дослідницький метод вивчення мовних і літературних явищ сприяє розвитку вміння розв'язувати проблеми, висувати гіпотези, практично їх перевіряти та обґрунтовувати, здобувати потрібні дані з надійних джерел, презентувати та аргументувати рішення.

Комунікативно-діяльнісний підхід до навчання забезпечує формування здатності співпрацювати з іншими особами, планувати власну та групову роботу для досягнення спільної мети.

Крім забезпечення розвитку наскрізних умінь програма послідовно реалізує **компетентнісний потенціал** галузі у межах адаптаційного циклу і на рівні пропонованого змісту, зокрема текстів / медіатекстів, і на рівні видів навчальної діяльності.

Серед **пріоритетів** викладання інтегрованого курсу є інтеграція різних видів мовленнєвої діяльності; закладення основ дослідницької діяльності в роботі з мовними та літературними явищами; прагматична спрямованість видів навчальної діяльності і пропонованого змісту; задоволення потреб школярів у взаємодії зі словом і за допомогою слова з іншими для досягнення особистісних та спільних цілей; забезпечення творчої самореалізації, академічної свободи учня та становлення його особистості як компетентного мовця і читача, зокрема через прилучення до загальнолюдських, національних культурних цінностей, читання творів української та зарубіжних літератур.

Програму побудовано відповідно до ключових **підходів** сучасної освіти (компетентнісного, особистісно орієнтованого, діяльнісного, текстоцентричного) з урахуванням **принципів** дитиноцентризму; взаємозв'язку навчання, виховання і розвитку; демократизації й гуманізації, україноцентризму та полікультурності змісту; діалогізму; системності; науковості; наступності та логічної послідовності; доступності й практичної спрямованості навчання; варіативності та диференціації; узгодженні цілей, очікуваних результатів навчання, змісту та орієнтованих видів навчальної діяльності.

Програму **структуровано** за роками навчання (5-й і 6-й класи), у межах кожного року передбачено 9 розділів. Кожний розділ містить 3 – 4 теми, які розвивають і конкретизують загальну тему розділу. Тематика розділів актуальна для молодших підлітків і значною мірою узгоджена з компетентнісним потенціалом галузі та ціннісними орієнтирами базової освіти.

У межах кожного розділу визначено очікувані результати навчання, пропонований зміст та види навчальної діяльності. Очікувані результати навчання відповідають орієнтирам для оцінювання з мовно-літературної освітньої галузі, визначених у Державному стандарті базової середньої освіти на етапі адаптаційного циклу. У кожному розділі представлено очікувані результати навчання з усіх чотирьох груп обов'язкових результатів навчання, визначених у Державному стандарті базової середньої освіти.

Пропонований зміст структуровано відповідно до базових знань за групами: «Комунікація», «Інформація», «Мовні засоби», «Текст», «Літературний твір». Базові знання у розділах мають різний ступінь деталізації, що забезпечує принцип академічної свободи вчителя на етапі створення навчальної програми. Водночас пропонований зміст певного розділу дає цілісне уявлення про розгортання предметного змісту в інтегрованому курсі на основі актуалізації здобутих на попередньому етапі знань, набутих умінь і сформованих ставлень (повторення), узагальнення, систематизації для забезпечення навчального поступу.

Компонентом змісту в межах кожного розділу є перелік текстів: художніх, зокрема фольклорних, творів класичної та сучасної літератури (української та зарубіжних); інформаційних; медіатекстів тощо, згрупованих за темами. У переліку дотримано балансу між творами класичної та сучасної літератури, творами українських і зарубіжних авторів, а також передбачено ознайомлення з творами літератур корінних народів і національних меншин України. Водночас у розділах Програми може бути різна кількість творів українських і зарубіжних авторів, що зумовлено тематикою розділу. Серед текстів є зразки різних літературних родів, жанрів, а також різних типів і стилів мовлення. Паралельно передбачено роботу з різноплановими інформаційними й іншими нехудожніми текстами, а також із медіатекстами. Крім того, під час формування переліку враховано свята, дні пам'яті, дні народження визначних письменників тощо, що покликано забезпечити зв'язок із життям.

Перелік текстів (зокрема художніх творів українських і зарубіжних авторів, медіатекстів тощо) є **пропонованим**. Учитель має **вибрати** з наведеного переліку тексти, які відповідають потребам і можливостям учнів його класу, а також може запропонувати учням інші тексти, пильнуючи забезпечення збалансованого представлення у навчальній програмі творів українських і зарубіжних авторів. Спосіб роботи з текстом (читання повністю, скорочено, в уривках, прослуховування аудіокнижки тощо) залежить від специфіки певного тексту, запитів учнів, базових знань, запланованих до опрацювання в групах «Комунікація», «Інформація», «Мовні засоби», «Текст», «Літературний твір» та передбачених видів навчальної діяльності.

З-поміж запропонованих у програмі видів навчальної діяльності перевагу надано тим, які забезпечують активність учня в освітньому процесі. Перелік видів діяльності є орієнтовним, не вичерпним.

Шляхи реалізації програми та особливості організації освітнього процесу під час вивчення цього інтегрованого курсу зумовлені органічним зв'язком процесів становлення компетентного мовця та компетентного читача.

Реалізація в програмі текстоцентричного підходу робить той самий текст основою як для його аналізу, інтерпретації, оцінювання тощо, тобто для читацької діяльності, так і для розгортання видів діяльності, пов'язаних з процесом усного та письмового мовлення, а також опанування необхідних для цього знань. Ідеться про комплекс видів діяльності, використання яких дає змогу розв'язувати на одному уроці завдання і мовної, і літературної освіти.

Програма забезпечує наступність з початковою освітою і передбачає поступове та органічне входження в освітній процес у 5 класі шляхом актуалізації набутого мовного й літературного досвіду під час опрацювання нових текстів (так зване «повторення без повторення»). Такий підхід дає змогу вже з самого початку навчання за Програмою мотивувати учнів до подальшого вдосконалення себе як компетентних мовців і читачів.

Для забезпечення розвитку компетентного мовця в умовах безпосереднього спілкування програма передбачає залучення учнів до дій зі сприймання і використання інформації в реальній мовленнєвій практиці (бесіда, дискусія в класі, мікродискусія в групі, обговорення в парі, інтерв'ю тощо). Така мовленнєва практика розгортається навколо прослуханих / прочитаних / переглянутих текстів або медіатекстів. Мотивування учнів до вдосконалення власного мовлення сприяє стійкому пізнавальному інтересу до фонетичних закономірностей української мови, орфоепічних норм та знань зі стилістики.

Крім безпосередньої участі в спілкуванні, учні вчать аналізувати комунікативні ситуації з позиції спостерігача (на прикладі рольових ігор, театралізації, перегляду або прослуховування медіатекстів), опановуючи необхідні для цього поняття з теорії комунікації, теорії тексту, теорії інформації. Знання зі стилістики, теорії комунікації, теорії тексту, теорії інформації на етапі адаптаційного циклу базової освіти мають прикладний характер і використовуються в процесі навчання з метою подальшого вдосконалення усного та письмового мовлення.

Ситуація опосередкованого спілкування передбачає залучення учнів до письмової практики, зокрема за допомогою цифрових пристроїв та в режимі онлайн. Удосконалення письмового мовлення з огляду на орфографію передбачає подальше опанування та систематизацію як зазначених вище знань з фонетики, так і знань з морфеміки та словотвору (саме ті, які пояснюють орфограми), морфології (зокрема написання слів разом, окремо, з дефісом, написання власних назв тощо), лексики (зокрема зв'язок етимології слова і правопису, правопис слів іншомовного походження). Запит учнів на вдосконалення письмового мовлення на рівні оформлення висловлювання (пунктуація) задовольняється подальшим розширенням синтаксичних знань, зокрема про складне та ускладнене речення (звертання, вставні слова, однорідні члени речення, пряма мова).

Знання з фонетики, будови слова та словотвору, лексики, фразеології, морфології та синтаксису на етапі адаптаційного циклу базової освіти мають насамперед прикладний характер, але узагальнюються, формуючи системні уявлення про орфографічні та орфоепічні норми, а також про основні пунктуаційні норми сучасної української літературної мови. Запропонована в програмі послідовність вивчення розділів науки про мову: «Фонетика» (у зв'язку з орфоепією, орфографією), «Синтаксис» (у зв'язку з пунктуацією) (5-й клас); «Будова слова та словотвір» у взаємозв'язку з лексикологією та морфологією (6-й клас) – спрямована на забезпечення наступності з початковою освітою в задоволенні потреб учнів оволодіти літературними нормами для оформлення власного усного або письмового висловлення та є надбудовою над знаннями,

здобутими на попередньому рівні освіти, де учні отримали початкові уявлення про українську орфоепію та український правопис. Окремих розділів «Лексикологія» і «Фразеологія» в програмі не зазначено, але повторення вивченого в 4 - 5 класах (фразеологізми, однозначні, багатозначні слова, синоніми, антоніми, омоніми, власне українські та іншомовні слова, терміни) і вивчення нових лексичних понять (авторські неологізми, новотвори, стилістично забарвлені слова, діалектні, професійні слова, сленг, просторічні слова, суржик), також систематичну роботу над збагаченням мовлення новими словами, активізацією їх й удосконаленням лексичного запасу учнів для точного висловлення думок передбачено здійснювати на основі того літературного текстового матеріалу, який вивчатиметься. У такий спосіб програма забезпечує системне вивчення всіх розділів науки про мову, яке ґрунтується на міжрівневих зв'язках та практикоорієнтованому підході. Водночас програма адаптаційного циклу є підґрунтям для наступного циклу базової освіти, де грамотне усне та письмове мовлення (складники ключової компетентності «вільне володіння державною мовою») стають інструментом подальшого продуктивного навчання.

Для забезпечення розвитку компетентного читача програма передбачає залучення учнів до читацької діяльності, яка охоплює роботу з текстами різних видів (художні, медіатексти тощо), авторство яких належить як визнаним майстрам мистецтва слова, так і непрофесійним авторам (наприклад, однокласникам). Мотивування учнів до вдосконалення себе як читачів сприяє посиленню навчально-пізнавального інтересу до літературознавчих понять, а також знань зі стилістики, теорії тексту, теорії інформації. Позаяк актуалізація наукових понять відбувається в процесі вивчення певного тексту (зокрема художнього твору, медіатексту), а вибір цих текстів визначає вчитель, то в кожному розділі програми термінологічне поле окреслено в такий спосіб, щоб учитель мав змогу вводити терміни відповідно до опрацьовуваного текстового матеріалу.

Під час читання учні розвивають уміння сприймати, аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати інформацію в текстах різних видів, зокрема інформаційних та художніх текстах класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних), медіатекстах, та використовувати інформацію для збагачення власного досвіду і духовного розвитку. Також у межах цієї діяльності учні опановують виражальні засоби художніх текстів, що загалом сприяє виробленню їхнього індивідуального стилю мовлення. Літературознавчі знання, знання зі стилістики, теорії тексту, теорії інформації на етапі адаптаційного циклу базової освіти мають прикладний характер і використовуються для вдосконалення вміння читати з розумінням, зокрема медіатексти.

Медіатексти в програмі представлені такими видами: трейлери до фільмів, фільми, пісні, відеоігри, реклама (зокрема графічний дизайн для різних товарів, соціальний плакат), обкладинки книжок, телевізійні шоу, журнали, газети, комікси, листівки, веб-сайти, електронні листи тощо. У більшості медіатекстів автори використовують слова, графіку, звуки та / або зображення в друкованому, усному, візуальному чи електронному вигляді для передачі інформації та ідей.

Для формування в учнів умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати та продукувати медіатексти програмою передбачено різні види роботи з медіатекстами під керівництвом учителя, що в подальшому стає ґрунтом для самостійної критичної взаємодії учнів з медійними текстами, якими вони оточені.

Програма

5 клас

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета/інтегрованого курсу	Види навчальної діяльності
<p>Розділ 1. ПІЗНАЮ РІЗНОМАНІТТЯ СВІТУ</p> <p>Тема 1.1. Спілкуюся й вивчаю світ</p> <p>Тема 1.2. Подорожую Україною й шаную культурне різноманіття</p> <p>Тема 1.3. Ціную індивідуальність</p> <p>Тема 1.4. Запозичую й збагачую</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • вибірково переказує (усно і письмово) зміст почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • самостійно складає (усно і письмово) простий план почутого; • унаочнює та візуалізує почуте повідомлення (самостійно або з допомогою інших осіб), використовуючи різні засоби (малюнки, 	<p>Комунікація. Адресат, адресант. Усна й письмова комунікація. Ситуація спілкування як взаємодія мовця та слухача, автора та читача. Адресованість висловлювання: урахування віку, знань, досвіду адресата тощо. Готовність відповідати. Комунікативні наміри адресанта (запитати, привітати, пояснити, подякувати, обґрунтувати, заспокоїти, наказати, попросити тощо). Жести та міміка. Використання цифрових засобів під час усної взаємодії (телефон, онлайн). Академічна доброчесність. Аргументація.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • застосування прийомів активного слухання в діалозі; • слухання монологічних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • нотування, зокрема скрайбінг, почутого / прочитаного / переглянутого; • відповіді на запитання за змістом почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах); • формулювання запитань до почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах);

<p>схеми, таблиці, комікси тощо) для відтворення змісту, структурування інформації;</p> <ul style="list-style-type: none"> • передає з використанням окремих способів і засобів візуалізації враження від почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • знаходить у почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті) відповіді на поставлені запитання; • формулює тему та ідею почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • аргументовано зіставляє почуте із життєвим досвідом; • розпізнає наявні в почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті) факти, судження та аргументи; • використовує вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації із співрозмовниками; • дотримується норм у виборі мовленнєвих засобів; • читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання; • використовує заголовок, зміст та анотацію для оптимізації роботи з текстом; 	<p>Інформація. Різновиди джерел інформації (візуальні, аудіальні, паперові, цифрові тощо) відповідно до особистих і навчально-пізнавальних цілей. Інформація текстова, графічна, числова. Прийоми упорядкування навчальної інформації.</p> <p>Мовні засоби. Мова як відображення картини світу. Звуки мови й звуки мовлення та їх позначення на письмі. Звукові явища (у системі голосних звуків). Словесний наголос (наголошені та ненаголошені голосні). Орфоепічні та орфографічні норми (стосовно голосних звуків). Засоби художньої виразності, пов'язані з голосними звуками.</p> <p>Текст. Мета читання художніх, інформаційних, зокрема навчальних, та інструктивних текстів. Жанри опрацьовуваних текстів / медіатекстів, зокрема підручник, правила, інструкції. Тема, основна думка опрацьованих текстів, зокрема й літературних творів. Типи мовлення (опис, розповідь, роздум). Опис, його різновиди та структура.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • обмін враженнями, думками, зокрема в цифровому середовищі, щодо почутого / прочитаного / переглянутого; • усний та письмовий переказ почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах); • складання усного та письмового простого плану почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах); • візуалізація почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб (індивідуально, в парах, групах), зокрема із застосуванням цифрових ресурсів; • обговорення та обґрунтування актуальності теми та основної думки почутого / прочитаного / переглянутого; • обговорення почутого / прочитаного / переглянутого в контексті життєвого досвіду; • застосування прийомів критичного мислення, зокрема
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • піддає сумніву інформацію з тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) на підставі розрізнення фактів і суджень про факти; • формулює тему та основну думку тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту); • розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них; • залежно від мети читання обирає самостійно або за допомогою інших осіб тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) для читання, які належать до різних стилів і жанрів, аргументує свій вибір; • створює письмовий текст за визначеними характеристиками на основі певної графічної інформації (діаграми, графіка тощо); • за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт (мультфільм, театральну сценку, відеоролик, блог тощо); • записує власні міркування або інформацію з інших джерел; • створює письмові тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; • оформлює власне висловлення, враховуючи основні засади академічної доброчесності; • складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними словотвірними, 	<p>Загальні особливості розмовного, художнього, наукового, офіційно-ділового стилів.</p> <p>Літературний твір. Автор, оповідач, образ оповідача. Літературні роди (лірика, епос, драма). Види й жанри опрацьовуваних творів. Читацький досвід (уподобання й взірцева художня література; національне та загальнолюдське). Тема й ідея твору. Емоційний стан читача (почуття, враження).</p> <p>Тексти (зокрема художні твори українських і зарубіжних авторів, медіатексти тощо)</p> <p>1.1.</p> <p><i>Білоус Дмитро.</i> Диво калинове <i>Франко Іван.</i> Грицева шкільна наука <i>Вишня Остап.</i> Перший диктант <i>Кіплінг Джозеф Редьярд.</i> Як написали першого листа <i>Стівенсон Стів.</i> Агата Містері. Анімафільм «Хлопчик з вуздечкою» (реж. Н. Василенко) Анімафільм «Книга-мандрівка. Україна. Нобелівська премія для Франка»</p>	<p>розрізнення фактів, суджень та аргументів у почутому / прочитаному / переглянутому;</p> <ul style="list-style-type: none"> • дискусія; • застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети; • читання вголос; • виконання скоромовок, чистомовок (індивідуально, у парі, групі); • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • театралізація; • рольова гра; • вибір тексту / медіатексту для читання / слухання / перегляду, за заголовком, змістом, анонсом, трейлером, анотацією тощо; • виявлення виражальних засобів у почутому / прочитаному / переглянутому (індивідуально, в парах, групах);
--	---	--

<p>лексичними, орфографічними, граматичними, пунктуаційними і стилістичними нормами;</p> <ul style="list-style-type: none"> • знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові і мовному оформленні власних висловлень; • пояснює окремі виправлення з урахуванням вивчених правил; • виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (звуки, частини слова, слова, форми слова, словосполучення, речення, тексти); • порівнює та зіставляє мовні одиниці різних рівнів за визначеними ознаками; • вирізняє спільні ті різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб, урізноманітнює власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами. 	<p>1.2. Українка Леся. Вже сонечко в море сіда... Костенко Ліна. Я хочу на озеро Світязь Івасюк Володимир. Червона рута Луценко Дмитро. Мамина вишня Візуалізація вірша «Я хочу на озеро Світязь» Анімована версія кримськотатарської народної легенди «Ведмідь-гора»</p> <p>1.3. Українські народні казки «Мудра дівчина», «Про Жар-птицю та Вовка», «Яйце-райце» Кримськотатарські народні казки «Розумна донька скотаря», «Гульджіан», «Асан, син Усеїна» Полонський Радій. Таємниця країни суниць Сенатович Оксана. Малий Віз Перро Шарль. Попелюшка Андерсен Ганс Крістіан. Гидке каченя, Непохитний олов'яний солдатик, Принцеса на горошині Гауф Вільгельм. Маленький Мук</p>	<ul style="list-style-type: none"> • складання та обговорення переліків творів для читання в колі родини, друзів з метою популяризації; • складання та обговорення переліків джерел на певну тему; • обговорення, зокрема в цифровому середовищі, читацьких уподобань і вражень; • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема із застосуванням цифрових ресурсів; • запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; • інтерв'ю; • створення текстів різних типів, стилів, жанрів (індивідуально, в парах, групах); • корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями;
---	--	--

<p>Грім Якоб і Вільгельм. Білосніжка та семеро гномів, Бременські музиканти Аудіокнижки «Гидке каченя», «Непохитний олов'яний солдатик» Анімафільм «Білосніжка та семеро гномів» (компанія У. Діснея) 1.4. Франко Іван. Фарбований лис Індійська народна казка «Фарбований шакал» Леонід Глібов. Лисиця-жалібниця, Щука, Муха і Бджола, Жаба і Віл Плачинда Сергій. Міфи і легенди стародавньої України Міфи народів світу про створення світу та різноманіття Арабська народна казка «Про Аладдіна і чарівну лампу» Езоп. Лисиця і виноград. Вовк і Ягня. Крук і Лисиця. Мурашки й Цикада Шейко-Медведєва Неля. Лисиця, що впала з неба (п'єса-казка) Анімафільм «Жив-був пес» (реж. Е. Назаров) Анімафільм «Фарбований Лис» (реж. О. Іванов)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● взаєморедагування / колективне редагування написаного; ● виокремлення, розрізнення, порівняння, зіставлення мовних одиниць; ● аналіз мовних явищ; ● лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування); ● робота зі словниками та довідниками (індивідуально, в парах, групах); ● спостереження за власним і чужим мовленням; ● мовні ігри; ● проєкти, зокрема театральні, медіа, літературні, ігрові, дослідницькі, інформаційні тощо; ● екскурсії етнографічні, історико-біографічні, літературні, мистецтвознавчі та інші.
--	--

Відео «Аладдін. Пісня Арабських Ночей»
 Трейлер до фільму «Аладдін» (реж. Г. Річі)

Розділ 2. ДІМ, ЯКИЙ МИ БУДУЄМО
 Тема 2.1. Дбаю про себе та інших
 Тема 2.2. Беру участь у житті громади
 Тема 2.3. Стаю відповідальним громадянином
 Тема 2.4. Люблю свою родину й рідний край

- уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів);
- розуміє та відтворює зміст почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), толерантно реагує, використовуючи формули мовного етикету, етично висловлює власне ставлення до почутого;
- вибірково переказує (усно і письмово) зміст почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту);
- самостійно складає (усно і письмово) простий план почутого;
- знаходить у почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті) відповіді на поставлені запитання;

Комунікація. Мета і позиція мовця. Комунікативні наміри (запитати, привітати, пояснити, подякувати, обґрунтувати, заспокоїти, наказати, попросити тощо). Форма повідомлення з прямим та прихованим змістом. Приховане прохання, прихована погроза, ввічлива відмова тощо. Принципи етики спілкування. Поняття про ненасильницьку комунікацію. Особливості полікультурного спілкування. Формули мовленнєвого етикету. Вербальні та невербальні засоби. Пауза. Інтонація. Академічна доброчесність. Аргументація.
Інформація. Джерела інформації. Способи пошуку інформації (за заголовком, змістом, анотацією,

- застосування прийомів активного слухання в діалозі;
- слухання монологічних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів);
- нотування, зокрема скрайбінг, почутого / прочитаного / переглянутого;
- відповіді на запитання за змістом почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах);
- формулювання запитань до почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах);
- обмін враженнями, думками, зокрема в цифровому

<ul style="list-style-type: none"> • формулює тему та ідею почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • визначає спільне і різне в повідомленнях інших осіб; • визначає основну мету почутого; • на основі визначеної мети прогнозує перебіг подальшої комунікації та/або її результат; • розпізнає наявні в почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті) факти, судження та аргументи; • використовує вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації із співрозмовниками; • дотримується норм у виборі мовленнєвих засобів; • читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання; • використовує заголовок, зміст та анотацію для оптимізації роботи з текстом; • піддає сумніву інформацію з тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) на підставі розрізнення фактів і суджень про факти; • формулює тему та основну думку тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту); 	<p>ключовими словами; списком, переліком, каталогом). Онлайн-пошуковик та робота з ним. Факт і судження.</p> <p>Мовні засоби. Звуки мови й звуки мовлення та їх позначення на письмі. Звукові явища (у системі приголосних звуків). Словесний та логічний наголос. Мовні одиниці різних рівнів (у зв'язку з явищем наголошування). Норми літературної вимови. Помилка в наголошуванні. Орфоепічний словник. Службові частини мови та вигуки, зокрема звуконаслідувальні слова (у зв'язку з голосними та приголосними звуками). Засоби художньої виразності, пов'язані з приголосними звуками.</p> <p>Текст. Мета читання. Жанри опрацьовуваних текстів / медіатекстів, зокрема словники, каталоги тощо. Тема, основна думка опрацьовуваних текстів, зокрема й літературних творів. Структура тексту (план, мікротеми). Особливості різних видів опису в художньому та науковому стилях.</p>	<p>середовищі, щодо почутого / прочитаного / переглянутого;</p> <ul style="list-style-type: none"> • докладний усний та письмовий переказ почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах); • складання усного та письмового простого плану почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах); • візуалізація почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб (індивідуально, в парах, групах), зокрема із застосуванням цифрових ресурсів; • обговорення та обґрунтування актуальності теми та основної думки почутого / прочитаного / переглянутого; • обговорення почутого / прочитаного / переглянутого в контексті життєвого досвіду; • застосування прийомів критичного мислення, зокрема розрізнення фактів,
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них; • залежно від мети читання обирає самостійно або за допомогою інших осіб тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) для читання, які належать до різних стилів і жанрів, аргументує свій вибір; • творчо опрацьовує прочитаний текст (зокрема художній текст, медіатекст), у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів тощо; • записує власні міркування або інформацію з інших джерел; • створює письмові тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; • оформлює власне висловлення, враховуючи основні засади академічної доброчесності; • складає та оформлює власне висловлення згідно з ustalеними словотвірними, лексичними, орфографічними, граматичними, пунктуаційними і стилістичними нормами; • знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові і мовному оформленні власних висловлень; 	<p>Літературний твір. Читацький досвід (твори однієї тематики, зокрема історичної тощо). Види й жанри опрацьовуваних творів. Тема та ідея опрацьовуваних творів. Зміст і форма літературного твору. Образ у художньому творі. Ліричний герой, персонаж, дійова особа. Герой та антигерой. Рима. Ритм.</p> <p>Тексти (зокрема художні твори українських і зарубіжних авторів, медіатексти тощо)</p> <p>2.1. <i>Королів-Старий Василь.</i> Хуха-Моховинка <i>Жиленко Ірина.</i> Снігова баба <i>Конопніцька Марія.</i> Про карликів та сирітку Марисю <i>Вольямс Девід.</i> Бабця-бандитка</p> <p>2.2. <i>Українка Леся.</i> Біда навчить <i>Гарріс Джоель.</i> Братець Кролик і Братець Лис. Життя видатних дітей (серія): Грушевський, Гузар, Черчилль, Корчак, Жанна Д'Арк, Стус. Довбуш. Дудаєв.</p>	<p>суджень та аргументів у почутому / прочитаному / переглянутому;</p> <ul style="list-style-type: none"> • дискусія; • застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети; • читання вголос; • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • театралізація; • рольова гра із створенням типових комунікативних ситуацій; • вибір тексту / медіатексту для читання / слухання / перегляду, за заголовком, змістом, анонсом, трейлером, анотацією тощо; • виявлення виражальних засобів у почутому / прочитаному / переглянутому (індивідуально, в парах, групах);
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • пояснює окремі виправлення з урахуванням вивчених правил; • виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (звуки, частини слова, слова, форми слова, словосполучення, речення, тексти); • порівнює та зіставляє мовні одиниці різних рівнів за визначеними ознаками; • вирізняє спільні ті різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб, урізноманітнює власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами. 	<p>Анімафільм «Книга-мандрівка. Україна. Як одесит світ від холери врятував» Відео «Чи знають українці, хто такий Михайло Грушевський?» 2.3. <i>Лотоцький Антін</i>. Михайло-семиліток <i>Слабошпицький Михайло</i>. Козаки. <i>Вороний Микола</i>. Євшан-зілля <i>Савка Мар'яна</i>. Україна. Комікси «Звитяга. Савур-Могила», «Кіборги» Трейлер фільму «Кіборги» (реж. А. Сеїтаблаєв) 2.4. <i>Костенко Ліна</i>. Усе моє, все зветься Україна... <i>Руденко Микола</i>. Думає сонце житом-пшеницею <i>Малицька Костянтина</i>. Чом, чом, чом, о земле ти моя... <i>Симоненко Василь</i>. Я не бував за дальніми морями... <i>Ткач Михайло</i>. Сину, качки летять <i>Станіслав Чернівський</i>. Забула внучка в баби черевички. Теплоতা родинного інтиму.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • складання та обговорення переліків творів для читання в колі родини, друзів з метою популяризації; • складання та обговорення переліків джерел на певну тему; • обговорення, зокрема в цифровому середовищі, читацьких уподобань і вражень; • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема із застосуванням цифрових ресурсів; • запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел. • інтерв'ю; • створення текстів різних типів, стилів, жанрів (індивідуально, в парах, групах); • корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями;
---	---	--

	<p>Прохасько Мар'яна, Прохасько Тарас. Хто зробить сніг. Куди зникло море</p> <p>Бернс Роберт. Моє серце в верховині...</p> <p>Янссон Туве. Капельюх чарівника. Зима-чарівниця</p> <p>Трейлер анімафільму «Тролі 2. Світове турне» (реж. В. Дорн)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● взаєморедагування / колективне редагування написаного; ● створення фанфіків; ● виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць; ● аналіз мовних явищ; ● лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування); ● спостереження за власним та чужим мовленням; ● робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах); ● мовні ігри; ● проекти, зокрема театральні, медіа, літературні, ігрові, дослідницькі, інформаційні тощо; ● екскурсії історико-біографічні, літературні, мистецтвознавчі, воєнно-історичні, історико-краєзнавчі та інші.
--	--	---

Розділ 3. ДОСЛІДЖУЮ, ЦІНУЮ Й БЕРЕЖУ

Тема 3.1. Досліджую минуле

Тема 3.2. Пізнаю й бережу мову

Тема 3.3. Пам'ятаю

Тема 3.4. Вивчаю та пишу історію

<ul style="list-style-type: none">уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів);вибірково переказує (усно і письмово) зміст почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту);самостійно складає (усно і письмово) простий план почутого;знаходить у почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті) відповіді на поставлені запитання;формулює тему та ідею почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту);розпізнає наявні в почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті) факти, судження та аргументи;наводить кілька аргументів і прикладів на підтвердження власної позиції, використовуючи типові мовленнєві конструкції, доречні цитати з тексту (зокрема	<p>Комунікація. Мета і позиція мовця. Комунікативні наміри адресанта (запитати, привітати, пояснити, подякувати, обґрунтувати, заспокоїти, наказати, попросити тощо). Аргументація. Академічна добросовісність. Факти і судження. Вербальні та невербальні засоби. Постава. Зоровий контакт. Форми презентації.</p> <p>Інформація. Інформація текстова, графічна, числова та її використання під час презентації залежно від намірів мовця. Оформлення табличної інформації. Факти і судження. Достовірність і несуперечливість інформації. Прийоми перевірки інформації на несуперечливість.</p> <p>Мовні засоби. Звукові явища й процеси (приголосні звуки) у зв'язку з орфографією. Орфоепічні та орфографічні норми. Орфоепічна та</p>	<ul style="list-style-type: none">застосування прийомів активного слухання в діалозі;слухання монологічних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів);нотування, зокрема скрайбінг, почутого / прочитаного / переглянутого;відповіді на запитання за змістом почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах);формулювання запитань до почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах);обмін враженнями, думками, зокрема в цифровому середовищі, щодо почутого / прочитаного / переглянутого;усний та письмовий переказ почутого / прочитаного /
--	---	--

<p>художнього тексту, медіатексту) для вираження власних поглядів, ідей, переконань;</p> <ul style="list-style-type: none"> • використовує вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації із співрозмовниками; • дотримується норм у виборі мовленнєвих засобів; • читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання; • використовує заголовок, зміст та анотацію для оптимізації роботи з текстом; • піддає сумніву інформацію з тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) на підставі розрізнення фактів і суджень про факти; • формулює тему та основну думку тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту); • розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них; • залежно від мети читання обирає самостійно або за допомогою інших осіб тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) для читання, які належать до різних стилів і жанрів, аргументує свій вибір; 	<p>орфографічна помилка. Засоби художньої виразності, засновані на використанні приголосних і голосних звуків. Звукові явища у зв'язку з вираженням лексичних і граматичних значень.</p> <p>Текст. Мета читання. Зміст прочитаного. Жанри опрацьовуваних текстів / медіатекстів. Тема, основна думка опрацьовуваних текстів, зокрема й літературних творів. Мікротеми. Проблеми в тексті (історичні, суспільні, особистісні). Структура тексту. Типи мовлення (розповідь). Розповідь у розмовному, художньому, науковому стилях.</p> <p>Літературний твір. Види й жанри опрацьовуваних творів. Тема, ідея опрацьовуваних творів. Актуальна проблематика творів. Епос. Композиція. Сюжет. Опис як позасюжетний елемент.</p> <p>Тексти (зокрема художні твори українських і зарубіжних авторів, медіатексти тощо)</p> <p>3.1. <i>Повість минулих літ</i> (уривки)</p>	<p>переглянутого (індивідуально, в парах, групах);</p> <ul style="list-style-type: none"> • складання усного та письмового простого плану почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах); • візуалізація почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб (індивідуально, в парах, групах), зокрема із застосуванням цифрових ресурсів; • обговорення та обґрунтування актуальності теми та основної думки почутого / прочитаного / переглянутого; • застосування прийомів критичного мислення, зокрема розрізнення фактів, суджень та аргументів у почутому / прочитаному / переглянутому; • дискусія; • застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту,
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт (мультфільм, театральну сценку, відеоролик, блог тощо); • записує власні міркування або інформацію з інших джерел; • створює письмові тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; • оформлює власне висловлення, враховуючи основні засади академічної доброчесності; • складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними словотвірними, лексичними, орфографічними, граматичними, пунктуаційними і стилістичними нормами; • знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові і мовному оформленні власних висловлень; • пояснює окремі виправлення з урахуванням вивчених правил; • виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (звуки, частини слова, слова, форми слова, словосполучення, речення, тексти); • порівнює та зіставляє мовні одиниці різних рівнів за визначеними ознаками. 	<p>Чалий Богдан. Дума про Кия та його славний рід</p> <p>Олесь Олександр. Княжа Україна, Микита Кожум'яка</p> <p>Полтава Леонід. Маленький дзвонар із Конотопу</p> <p>Утевська Паола. Графіті Софії Київської</p> <p>Анімафільм «Книга-мандрівка. Україна». Київська Русь: Гра Престолів»</p> <p>Анімафільм «Микита Кожум'яка» (реж. М. Депоян)</p> <p>3.2.</p> <p>Дерманський Сашко. Лімерики</p> <p>Мовчун Леся. Цікава розмова про мову</p> <p>3.3.</p> <p>Зернятко надії (збірник)</p> <p>Заржицька Еліна. Три сходинки Голодомору</p> <p>Анімафільм «Голодний дух» (реж. К. Федоров)</p> <p>Анімафільм «Прізвище в кишені» (реж. С. Коваль)</p> <p>3.4.</p> <p>Мельниченко Анастасія. Що знаходять у Хрулях</p>	<p>медіатексту відповідно до визначеної мети;</p> <ul style="list-style-type: none"> • читання вголос; • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • театралізація; • рольова гра; • вибір тексту / медіатексту для читання / слухання / перегляду, за заголовком, змістом, анонсом, трейлером, анотацією тощо; • виявлення виражальних засобів у почутому / прочитаному / переглянutoму (індивідуально, в парах, групах); • складання та обговорення переліків творів для читання в колі родини, друзів з метою популяризації; • складання та обговорення переліків джерел на певну тему; • обговорення, зокрема в цифровому середовищі,
--	---	--

	<p><i>Нанетт Анджела.</i> Мій дідусь був черешнею <i>Космолінська Наталія, Магдиш Ірина.</i> Гра в музей</p>	<p>читацьких уподобань і вражень;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах); ● запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел. ● інтерв'ю; ● створення текстів різних типів, стилів, жанрів (індивідуально, в парах, групах), зокрема із застосуванням цифрових ресурсів; ● корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; ● взаєморедагування / колективне редагування написаного; ● створення фанфіків; ● виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць; ● аналіз мовних явищ; ● лінгвістичне експериментування
--	---	---

		<p>(висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування);</p> <ul style="list-style-type: none"> • спостереження за власним та чужим мовленням; • робота зі словниками, довідниками; • мовні ігри; • проєкти, зокрема театральні, медіа, літературні, ігрові, дослідницькі, інформаційні тощо; • екскурсії історико-краєзнавчі, історико-біографічні, архітектурно-містобудівні, мистецтвознавчі та інші.
<p>Розділ 4. СКАРБИ, ЯКИМИ ВОЛОДІЮ Тема 4.1. Бачу неймовірне навколо Тема 4.2. Дивуюся й дивую Тема 4.3. Дарую подарунки й ділюся добром Тема 4.4. Очікую на свято</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); 	<p>Комунікація. Позиція мовця (категоричність чи невпевненість; дотримання мовленнєвого етикету чи порушення етикетних норм). Дотримання етикету в полікультурному спілкуванні. Аргументація. Факти і судження.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • застосування прийомів активного слухання в діалозі; • слухання монологічних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів);

<ul style="list-style-type: none"> • вибірково переказує (усно і письмово) зміст почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст почутого повідомлення; • формулює тему та ідею почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • визначає спільне і різне в повідомленнях інших осіб; • аргументовано зіставляє почуте із життєвим досвідом; • розпізнає наявні в почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті) факти, судження та аргументи; • наводить кілька аргументів і прикладів на підтвердження власної позиції, використовуючи типові мовленнєві конструкції, доречні цитати з тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) для увиразнення власних поглядів, ідей, переконань; • використовує вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації із співрозмовниками; 	<p>Інтенаційна завершеність усного висловлення. Елементи партитури виступу. Вербальні й невербальні засоби. Емоційний стан співрозмовників.</p> <p>Інформація. Інформація текстова, графічна, числова тощо. Гіпертекстові покликання. Новизна, актуальність інформації. Достовірність і несуперечливість інформації. Факти і судження. Вигадка, фейк. Ознаки неправдивої інформації.</p> <p>Мовні засоби. Звукові явища й процеси (у системі голосних і приголосних звуків). Орфоепічні норми. Орфографічні норми, пов'язані зі звуковими особливостями та традицією. Орфографічна помилка та її виправлення. Питома та запозичена лексика (звукові особливості). Пароніми. Інтенація та її відображення на письмі (зокрема узагальнення про відомі розділові знаки). Особливості діалектної вимови. Акцент. Засоби художньої виразності.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • нотування, зокрема скрайбінг, почутого / прочитаного / переглянутого; • відповіді на запитання за змістом почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах); • формулювання запитань до почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах); • обмін враженнями, думками, зокрема в цифровому середовищі, щодо почутого / прочитаного / переглянутого; • усний та письмовий переказ почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах); • візуалізація почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб (індивідуально, в парах, групах), зокрема із застосуванням цифрових ресурсів; • обговорення та обґрунтування актуальності теми та основної
---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • використовує окремі засоби художньої виразності у власному мовленні; • читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання; • піддає сумніву інформацію з тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) на підставі розрізнення фактів і суджень про факти; • формулює тему та основну думку тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту); • поєднує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо) у межах одного або кількох текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • характеризує емоційний стан літературних персонажів, їх поведінку та вчинки, виявляючи толерантність; • проводить паралелі між образами і ситуаціями, зображеними в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), і власним життєвим досвідом; • описує свої літературні вподобання, наводячи приклади прочитаних творів; • творчо опрацьовує прочитаний текст (зокрема художній текст, медіатекст), у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі 	<p>Текст. Мета читання. Жанри опрацьовуваних текстів / медіатекстів. Тема, основна думка опрацьовуваних текстів, зокрема й літературних творів. Проблеми в тексті. Особистий і суспільний досвід. Цілісний, перерваний і змішаний текст. Типи мовлення (розповідь). Стили художній, розмовний, науковий.</p> <p>Літературний твір. Тема, основна думка прочитаних творів. Актуальна проблематика творів. Композиція. Сюжет. Художній образ. Образи обрядової поезії. Календарно-обрядова поезія (новорічний цикл). Види й жанри опрацьовуваних творів. Віршовий ритм (пауза, склад, наголос, рима). Емоційний стан читача.</p> <p>Тексти (зокрема художні твори українських і зарубіжних авторів, медіатексти тощо)</p> <p>4.1. <i>Вдовиченко Галина.</i> 36 і 6 котів <i>Ліндґрен Астрід.</i> Брати Лев'яче Серце</p>	<p>думки почутого / прочитаного / переглянутого;</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосування прийомів критичного мислення, зокрема розрізнення фактів, суджень та аргументів у почутому / прочитаному / переглянутому; • дискусія; • рольова гра; • експериментування із засобами художньої виразності; • застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети; • читання вголос; • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • театралізація; • запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; • інтерв'ю;
--	--	--

<p>епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів тощо;</p> <ul style="list-style-type: none"> • створює письмові тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; • складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними словотвірними, лексичними, орфографічними, граматичними, пунктуаційними і стилістичними нормами; • добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення; • знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові і мовному оформленні власних висловлень; • аналізує зміст написаного з погляду цілісності та повноти викладу; • коригує текст на основі проведеного аналізу; • виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (звуки, частини слова, слова, форми слова, словосполучення, речення, тексти); • вирізняє окремі мовні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їх суть; • вирізняє спільні ті різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб, урізноманітнює власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами. 	<p>Аудіокнижка «Брати Лев'яче Серце» 4.2. Костенко Ліна. Бузиновий цар Павличко Дмитро. Золоторогий олень Андерсен Ганс Крістіан. Снігова королева Треверс Памела. Мері Поппінс Аудіокнижка «Снігова королева» Ілюстрації до книги «Снігова королева» Фільм «Мері Поппінс повертається» (реж. Р. Маршалл) 4.3. Симоненко Василь. Цар Плаксі́й та Лоскотон Старк Ульф. Маленька книжка про любов Анімафільм «Цар Плаксі́й та Лоскотон» (реж. А. Сахалтуєв) 4.4. Календарно-обрядова поезія (колядки, щедрівки). Вертеп (театр) Сенатович Оксана. Веселий сніг Вороний Микола. Сніжинки Лепкий Богдан. Різдво</p>	<ul style="list-style-type: none"> • створення текстів різних типів, стилів, жанрів (індивідуально, в парах, групах); • обговорення почутого / прочитаного / переглянутого в контексті життєвого досвіду; • створення колажу, інфографіки, презентації тощо на основі поєднання різних джерел (індивідуально, в парах, групах); • обговорення емоційного стану персонажів; • презентація, зокрема в цифровому середовищі, читацьких / глядацьких уподобань (індивідуально, в парах, групах); • екскурсія домашньою бібліотекою, ігротекою, відеотекою тощо; • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема із застосуванням цифрових ресурсів;
---	--	--

	<p><i>Скуратівський Василь</i>. Берегиня. Місяцелік Аудіокнижка «Святий Миколай. Різдвяна Казка. Зіркова озвучка» Анімафільм «Щедрик» (реж.С.Коваль) Анімафільм «Різдво. Святкове намисто» (реж. А. Гурняк) Відео «Казки Сашка Лірника»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; • взаєморедагування/ колективне редагування написаного; • створення фанфіків; • обговорення змісту і форми тексту; • виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць; • аналіз мовних явищ; • лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування); • спостереження за власним та чужим мовленням; • робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах); • мовні ігри; • проекти, зокрема театральні, медіа, літературні, ігрові,
--	---	--

		<p>дослідницькі, інформаційні тощо;</p> <ul style="list-style-type: none"> • екскурсії етнографічні, літературні, мистецтвознавчі та інші.
<p>Розділ 5. ВІД ІДЕЇ ДО РЕЗУЛЬТАТУ Тема 5.1. Фантазую Тема 5.2. Мрію, планую, досягаю Тема 5.3. Надихаю</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • розуміє та відтворює зміст почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), толерантно реагує, використовуючи формули мовного етикету, етично висловлює власне ставлення до почутого; • стисло переказує (усно і письмово) зміст почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), підпорядковуючи намір висловлення темі та основній думці; • формулює тему та ідею почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • визначає основну мету почутого; 	<p>Комунікація. Комунікативні наміри адресанта (запитати, привітати, пояснити, подякувати, обґрунтувати, заспокоїти, наказати, попросити тощо). Позиція мовця (категоричність чи невпевненість; дотримання мовленнєвого етикету чи порушення етикетних норм). Уявлення про ненасильницьку комунікацію. Діалог та монолог. Типові стратегії мовленнєвої взаємодії: стратегія привертання уваги, комунікативна ініціативність у діалозі, створення іміджу тощо. Розпізнання ознак словесного цькування (булінгу) та протидія. Аргументація. Мета аудіозапису усного висловлення. Слова-зв'язки.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • застосування прийомів активного слухання в діалозі; • слухання монологічних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • нотування, зокрема скрайбінг, почутого / прочитаного / переглянутого; • обмін враженнями, думками, зокрема в цифровому середовищі, щодо почутого / прочитаного / переглянутого; • вибіркового усний та письмовий переказ почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах); • складання усного та письмового простого плану

<ul style="list-style-type: none"> • на основі визначеної мети прогнозує перебіг подальшої комунікації та/або її результат; • формулює запитання, щоб уточнити розуміння почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • наводить кілька аргументів і прикладів на підтвердження власної позиції, використовуючи типові мовленнєві конструкції, доречні цитати з тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) для увиразнення власних поглядів, ідей, переконань; • використовує вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації із співрозмовниками; • використовує окремі засоби художньої виразності у власному мовленні; • читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання; • формулює тему та основну думку тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту); • поєднує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо) у межах одного або кількох текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); 	<p>Інформація. Інформація текстова, графічна, числова тощо. Новизна, актуальність інформації. Достовірність і несуперечливість інформації. Прийоми перевірки інформації. Факти і судження.</p> <p>Мовні засоби. Фонетика й орфоепія (узагальнення). Орфоепічні та орфографічні норми. Інтонація у зв'язку з пунктуацією. Синтаксис (головні члени речення, другорядні члени речення). Пунктуація (розділові знаки між підметом і присудком, при однорідних членах речення, звертаннях). Пунктуаційне оформлення вигуків, етикетних формул. Пунктуаційна помилка. Синтаксичні засоби художньої виразності (зокрема безсполучниковість та багатосполучниковість).</p> <p>Текст. Мета читання. Тема, ідея опрацьовуваних текстів. Мікротема. Зміст прочитаного. Проблеми в тексті. Особистий і суспільний досвід. Структура тексту. Фрагментарний текст. Типи (опис, розповідь, роздум). Стилї (художній,</p>	<p>почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах);</p> <ul style="list-style-type: none"> • відповіді на запитання за змістом почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах); • формулювання запитань до почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах); • обговорення та обґрунтування актуальності теми та ідеї почутого / прочитаного / переглянутого; • дискусія; • застосування прийомів критичного мислення, зокрема розрізнення фактів, суджень та аргументів у почутому / прочитаному / переглянутому; • обговорення комунікативних ситуацій, прогнозування перебігу їх; • експериментування із засобами художньої
---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • характеризує емоційний стан літературних персонажів, їх поведінку та вчинки, виявляючи толерантність; • проводить паралелі між образами і ситуаціями, зображеними в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), і власним життєвим досвідом; • описує свої літературні вподобання, наводячи приклади прочитаних творів; • створює письмовий текст за визначеними характеристиками на основі певної графічної інформації (діаграми, графіка тощо); • за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт (мультфільм, театральну сценку, відеоролик, блог тощо); • створює письмові тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; • складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними словотвірними, лексичними, орфографічними, граматичними, пунктуаційними і стилістичними нормами; • добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення; • знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові і мовному оформленні власних висловлень; 	<p>розмовний, науковий). Жанри (зокрема щоденник, лист). Коротке повідомлення у захищеному онлайн-середовищі.</p> <p>Літературний твір. Тема, мікротема, основна ідея опрацьовуваних творів. Актуальна проблематика.</p> <p>Композиція, сюжет, фабула. Види й жанри опрацьовуваних творів, зокрема роман як велика форма. Художні образи (реальні та вигадані персонажі). Характеристики персонажів.</p> <p>Тексти (зокрема художні твори українських і зарубіжних авторів, медіатексти тощо)</p> <p>5.1.</p> <p><i>Рутківський Володимир.</i> Гості на мітлі</p> <p><i>Нестайко Всеволод.</i> Тореадори з Васюківки</p> <p><i>Діана Вінн Джонс.</i> Мандрівний замок Хаула</p> <p><i>Баррі Джеймс Метью.</i> Пітер Пен</p> <p><i>Керролл Льюїс.</i> Аліса в Дивокраї</p> <p>Анімафільм «Нові пригоди Пітера Пена» (реж. А. Зановелло)</p>	<p>виразності (індивідуально, в парах, групах);</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети; • читання вголос; • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • театралізація; • рольова гра із створенням типових комунікативних ситуацій; • створення колажу, інфографіки, презентації на основі поєднання різних джерел (індивідуально, в парах, групах); • обговорення емоційного стану персонажів; • обговорення почутого / прочитаного / переглянутого в контексті життєвого досвіду; • презентація, зокрема в цифровому середовищі, читацьких / глядацьких
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • аналізує зміст написаного з погляду цілісності та повноти викладу; • коригує текст на основі проведеного аналізу; • виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (звуки, частини слова, слова, форми слова, словосполучення, речення, тексти); • вирізняє окремі мовні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їх суть; • вирізняє спільні та різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб, урізноманітнює власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами. 	<p>5.2. Курков Андрій. Велика повітроплавна подорож Дал Роальд. Чарлі і шоколадна фабрика. Щигельський Марицін. Театр невидимих дітей Шефер Бодо. Пес на ім'я Мані Фільм «Чарлі і шоколадна фабрика» (реж.Т. Бертон)</p> <p>5.3. Малетич Наталка. Щоденник Ельфа Луцевська Оксана. Друзі за листуванням Мілн Алан. Вінні-Пух і всі-всі-всі Абетка успіху (серія) Анімафільми «Гроші-мушлі», «Дитячий бюджет» (мультипл. С. Коженівський)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • уподобань (індивідуально, в парах, групах); • екскурсія домашньою бібліотекою, ігротекою, відеотекою тощо; • створення буктрейлера, рекламного ролика улюбленої книжки (індивідуально, в парах, групах); • запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; • інтерв'ю; • створення текстів різних типів, стилів, жанрів (індивідуально, в парах, групах); • корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; • взаєморедагування/колективне редагування текстів; • створення фанфіків; • обговорення змісту і форми тексту; • виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць;
---	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> • аналіз мовних явищ; • лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування); • спостереження за власним та чужим мовленням; • робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах); • мовні ігри; • проекти, зокрема театральні, медіа, літературні, ігрові, дослідницькі, інформаційні тощо; • екскурсії історико-біографічні, літературні, мистецтвознавчі, етнографічні та інші.
<p>Розділ 6. ДІЮ, ДОСЯГАЮ, ПЕРЕМАГАЮ</p> <p>Тема 6.1. Хочу і можу</p> <p>Тема 6.2. Оцінюю ситуацію й граю за правилами</p> <p>Тема 6.3. Учю і вчуся</p> <p>Тема 6.4. Вірю в себе й довіряю іншим</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та 	<p>Комунікація. Темп мовлення. Повтори слів. Жанрові форми мовлення. Типові стратегії</p>	<ul style="list-style-type: none"> • застосування прийомів активного слухання в діалозі;

<p>умови спілкування, особливості текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів);</p> <ul style="list-style-type: none"> • стисло переказує (усно і письмово) зміст почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), підпорядковуючи намір висловлення темі та основній думці; • унаочнює та візуалізує почуте повідомлення (самостійно або з допомогою інших осіб), використовуючи різні засоби (малюнки, схеми, таблиці, комікси тощо) для відтворення змісту, структурування інформації; • передає з використанням окремих способів і засобів візуалізації враження від почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • формулює тему та ідею почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • визначає спільне і різне в повідомленнях інших осіб; • формулює запитання, щоб уточнити розуміння почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • наводить кілька аргументів і прикладів на підтвердження власної позиції, 	<p>мовленнєвої взаємодії: стратегія привертання уваги, комунікативна ініціативність у діалозі, створення іміджу тощо. Розпізнання ознак словесного цюкування (булінгу) та протидія. Емоційний стан співрозмовників. Аргументація. Тема (відоме) і рема (нове). Логічний наголос. Важливі та другорядні деталі усного повідомлення.</p> <p>Інформація. Інформація текстова, графічна, числова тощо. Новизна, актуальність інформації. Достовірність і несуперечливість інформації. Факти і судження.</p> <p>Мовні засоби. Синтаксис і пунктуація (другорядні члени речення (продовження), вставні слова й конструкції). Орфографічні норми (щодо типових вставних слів і конструкцій). Пунктуаційна помилка. Синтаксичні засоби художньої виразності (прямий порядок слів та інверсія).</p> <p>Текст. Мета читання. Тема, ідея опрацьовуваних текстів. Проблеми в тексті. Особистий і суспільний досвід. Структура тексту. Цілісний,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • слухання монологічних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • нотування, зокрема скрайбінг, почутого / прочитаного / переглянутого; • відповіді на запитання за змістом почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах); • формулювання запитань до почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах); • обмін враженнями, думками, зокрема в цифровому середовищі, щодо почутого / прочитаного / переглянутого; • вибірковий усний та письмовий переказ почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах); • обговорення та обґрунтування актуальності теми та ідеї почутого / прочитаного / переглянутого;
---	--	--

<p>використовуючи типові мовленнєві конструкції, доречні цитати з тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) для увиразнення власних поглядів, ідей, переконань;</p> <ul style="list-style-type: none"> • використовує вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації із співрозмовниками; • використовує окремі засоби художньої виразності у власному мовленні; • читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання; • формулює тему та основну думку тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту); • поєднує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо) у межах одного або кількох текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • характеризує емоційний стан літературних персонажів, їх поведінку та вчинки, виявляючи толерантність; • проводить паралелі між образами і ситуаціями, зображеними в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), і власним життєвим досвідом; 	<p>перерваний і змішаний текст. Фрагментарний текст. Типи (розповідь, роздум). Стилi художній, розмовний, науковий, офіційно-діловий. Жанри (подяка, оголошення тощо).</p> <p>Літературний твір. Актуальна проблематика. Особливості пригодницької літератури (фабула, композиція, сюжет, позасюжетні елементи). Гостросюжетні твори. Головний і другорядні персонажі. Читацький досвід (пригодницька література; твори про тварин та стосунки людини та світу природи). Художня деталь. Види й жанри опрацьовуваних творів.</p> <p>Тексти (зокрема художні твори українських і зарубіжних авторів, медіатексти тощо)</p> <p>6.1. <i>Малик Галина.</i> Пригоди Алі в країні Недоладії <i>Вдовиченко Галина.</i> Ліга непарних шкарпеток <i>Дерманський Сашко.</i> Мері</p>	<ul style="list-style-type: none"> • дискусія; • застосування прийомів критичного мислення, зокрема розрізнення фактів, суджень та аргументів у почутому / прочитаному / переглянутому; • візуалізація фактів, суджень та аргументів у почутому повідомленні за допомогою схем, асоціативних карт тощо (індивідуально, в парах, групах), зокрема із застосуванням цифрових ресурсів; • обговорення комунікативних ситуацій, прогнозування перебігу їх; • експериментування із засобами художньої виразності; • застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети; • читання вголос;
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> описує свої літературні вподобання, наводячи приклади прочитаних творів; творчо опрацьовує прочитаний текст (зокрема художній текст, медіатекст), у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів тощо; створює письмові тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними словотвірними, лексичними, орфографічними, граматичними, пунктуаційними і стилістичними нормами; добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення; знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові і мовному оформленні власних висловлень; аналізує зміст написаного з погляду цілісності та повноти викладу; коригує текст на основі проведеного аналізу; виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (звуки, частини слова, слова, 	<p>Кіплінг Джозеф Редьярд. Ріккі-Тіккі-Таві Маар Пауль. Машина для здійснення бажань, або Суботик повертається в суботу Анімафільм «Ріккі-Тіккі-Таві» (реж. О. Снежко-Блоцька) 6.2. Симоненко Василь. Подорож у країну Навпаки Кокотюха Андрій. Клуб Боягузів (цикл), Гімназист і ... (цикл) Есаулов Олександр. Справа №... (цикл) Пагутяк Галина. Втеча звірів Багмут Іван. Пригоди чорного kota Лапченка, описані ним самим Дяченко Марина, Дяченко Сергій. Пригоди Марійки Михайлової Пресс Юліан. Знайди злочинця, Прокляття чорного стрільця Блайтон Енід. П'ятеро на острові скарбів Петрановська Людмила. Що робити, коли... (книжка-порадник) Аудіокнижка «Подорож у країну Навпаки» 6.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; театралізація; рольова гра із створенням типових комунікативних ситуацій; створення колажу, інфографіки, презентації на основі поєднання різних джерел (індивідуально, в парах, групах); обговорення емоційного стану персонажів; обговорення почутого / прочитаного / переглянутого в контексті життєвого досвіду; презентація літературних уподобань (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; екскурсія домашньою бібліотекою; створення буктрейлера, рекламного ролика улюбленої книжки (індивідуально, в парах, групах);
---	--	---

<p>форми слова, словосполучення, речення, тексти);</p> <ul style="list-style-type: none"> • вирізняє окремі мовні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їх суть; • вирізняє спільні ті різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб, урізноманітнює власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами. 	<p>Винниченко Володимир. Гей, чи пан чи пропав Гуцало Євген. Лось Аудіокнига «Лось» 6.4. Чабанівський Михайло. Вірний Смілянський Леонід. Лідер Сетон-Томпсон Ернест. Снап, Лобо, Доміно Гелліко Пол. Томасіна Пеннак Даніель. Око вовка, Той ще песик Фільм «Того» (реж. Е. Кор)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема із застосуванням цифрових ресурсів; • запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; • інтерв'ю; • створення текстів різних типів, стилів, жанрів (індивідуально, в парах, групах); • корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; • взаєморедагування/ колективне редагування текстів; • створення фанфіків; • обговорення змісту і форми тексту; • виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць; • аналіз мовних явищ;
---	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування); • спостереження за власним та чужим мовленням; • робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах); • мовні ігри; • проекти, зокрема театральні, медіа, літературні, ігрові, дослідницькі, інформаційні тощо; • екскурсії літературні, мистецтвознавчі, промислові, архітектурно-містобудівні та інші.
<p>Розділ 7. НА ШЛЯХУ ДО УСПІХУ Тема 7.1. Шукаю себе Тема 7.2. Переймаю й перевершую Тема 7.3. Приймаю виклики Тема 7.4. Дивуюся перспективам</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); 	<p>Комунікація. Цифрове середовище. Безпечна поведінка в цифровому просторі. Онлайн-взаємодія. Соціальні мережі. Аргументація.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • застосування прийомів активного слухання в діалозі;

<ul style="list-style-type: none"> • вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • стисло переказує (усно і письмово) зміст почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), підпорядковуючи намір висловлення темі та основній думці; • перефразовує репліки в діалозі; • формулює тему та ідею почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • формулює запитання, щоб уточнити розуміння почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • вказує на окремі особливості, що сприяють або заважають ефективній комунікації в конкретній ситуації спілкування; • доброзичливо висловлює своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації; • використовує вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації із співрозмовниками; • розповідає про власний емоційний стан, описуючи окремі відтінки настрою, 	<p>Вербальні та невербальні засоби. Емоційний стан співрозмовників. Соціокультурні норми в усному спілкуванні зі знайомими та незнайомими людьми (привітання, звертання, прощання), зокрема під час полікультурного спілкування. Мовна стійкість в умовах усної взаємодії. Діалог та монолог. Мета аудіозапису усного висловлення. Звукове повідомлення.</p> <p>Інформація. Інформація текстова, графічна, числова тощо. Прийоми збирання тематичної інформації. Новизна, актуальність інформації. Критерії добору і способи пошуку інформації.</p> <p>Мовні засоби. Синтаксис (уточнювальні члени речення, окремі види відокремлення, вставні елементи). Типові морфологічні засоби для уведення уточнення, пояснення (прийменники, сполучники). Пунктуація (розділові знаки при уточненні, відокремленні). Пунктуаційна помилка. Засоби художньої виразності (інверсія, повтор).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • слухання монологічних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • нотування, зокрема скрайбінг, почутого / прочитаного / переглянутого; • вибіркового усний та письмовий переказ почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах); • відповіді на запитання за змістом почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах); • формулювання запитань, зокрема в цифровому середовищі, до почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах); • обмін враженнями, думками, зокрема в цифровому середовищі, щодо почутого / прочитаного / переглянутого; • обговорення та обґрунтування актуальності теми та ідеї
---	--	--

<p>почуттів, переживань тощо під час рефлексії власної діяльності або сприймання повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту);</p> <ul style="list-style-type: none"> • регулює власні емоції під час презентації повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), художньої декламації; • читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання; • формулює тему та основну думку тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту); • визначає спільні та різні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту); • висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаним, своє ставлення до зображених у тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) людей, подій, ситуацій, явищ тощо; 	<p>Текст. Мета читання (отримання інформації). Проблеми в тексті. Тема, ідея прочитаних текстів. Структура тексту. Особистий і суспільний досвід. Типи (розповідь). Стили художній, науковий, офіційно-діловий, публіцистичний. Жанри прочитаних текстів, зокрема художніх творів. Біографія. Автобіографія.</p> <p>Літературний твір. Актуальна проблематика творів. Зміст і форма літературного твору (тема, ідея, фабула, сюжет, композиція). Біографічне й автобіографічне у творах літератури. Читацький досвід.</p> <p>Тексти (зокрема художні твори українських і зарубіжних авторів, медіатексти тощо)</p> <p>7.1.</p> <p><i>Шевченко Тарас.</i> Встала й весна, чорну землю сонну розбудила..., Садок вишневий коло хати...</p> <p><i>Бреніф'є Оскар.</i> Хто я?</p> <p>Енциклопедія «Шевченко від А до Я»</p> <p>Анімафільми «Книга-мандрівка. Україна. Як Тарас Шевченко став</p>	<p>почутого / прочитаного / переглянутого;</p> <ul style="list-style-type: none"> • обговорення почутого / прочитаного / переглянутого в контексті життєвого досвіду; • рольова гра із створенням типових і нестандартних комунікативних ситуацій; • обговорення комунікативних ситуацій, прогнозування перебігу їх; • обговорення змісту і форми почутого / прочитаного / переглянутого; • застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети; • читання вголос; • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • театралізація; • створення колажу, інфографіки, презентації на основі поєднання різних
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • розкриває актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб; • ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів; • фіксує потрібні елементи тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), оптимізуючи написане за допомогою окремих графічних позначок; • представляє текстову інформацію з одного джерела (зокрема художнього тексту, медіатексту), використовуючи різні способи і засоби візуалізації змісту; • за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт (мультфільм, театральну сценку, відеоролик, блог тощо); • створює письмові тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; • складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними словотвірними, лексичними, орфографічними, граматичними, пунктуаційними і стилістичними нормами; 	<p>зіркою», «Книга-мандрівка. Україна. Остапчук про чудернацький світ Марії Примаченко»</p> <p>7.2. <i>Гаврош Олександр.</i> Неймовірні пригоди Івана Сили, найдужчої людини світу Видатні українці (серія): (Примаченко, Гузар, Кузьма Скрябін, Лобановський, Сікорський) Життя видатних дітей (серія): (Піддубний) Видатні особистості (серія): (Леонардо да Вінчі, Шекспір, Паскаль, Кюрі, Черчилль, Енштейн, Форд, Шанель, Тесла, Дісней, Тетчер, Гейтс, Маск) Фільм «Іван Сила» (реж. В. Андрієнко)</p> <p>7.3. <i>Франко Іван.</i> Олівець, Малий Мирон <i>Твен Марк.</i> Пригоди Тома Соєра</p> <p>7.4. <i>Гокінг Стівен, Гокінг Люсі.</i> Джордж і ... (цикл) <i>Станішевська Уршула,</i> <i>Станішевська Адріанна.</i> Як навчити дитину грати в шахи</p>	<p>джерел (індивідуально, в парах, групах) ;</p> <ul style="list-style-type: none"> • огляд цифрових ресурсів для розширення кола читання; • робота з сайтами бібліотек; • візуалізація та презентація змісту почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах), зокрема із застосуванням цифрових ресурсів; • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема із застосуванням цифрових ресурсів; • запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; • інтерв'ю; • створення текстів різних типів, стилів, жанрів (індивідуально, в парах, групах); • обговорення та аналіз типових ситуацій онлайн-спілкування;
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> ● створює невеликі типові повідомлення на спеціальних (захищених) цифрових сервісах і в соціальних мережах; ● дотримується норм етикету під час онлайн-спілкування; ● взаємодіє з іншими особами у цифровому середовищі, дбаючи про безпеку; ● знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові і мовному оформленні власних висловлень; ● доповнює та/або змінює окремі частини тексту відповідно до теми і мети висловлення; ● виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (звуки, частини слова, слова, форми слова, словосполучення, речення, тексти); ● порівнює тексти щодо наявності в них певних мовних явищ (зокрема історичних чергувань спільнокореневих слів, синонімії тощо); ● вирізняє спільні ті різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб, урізноманітнює власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами. 		<ul style="list-style-type: none"> ● моделювання ситуацій онлайн-взаємодії; ● створення типових текстів (повідомлень) для онлайн-взаємодії; ● корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; ● взаєморедагування/колективне редагування текстів; ● створення фанфіків; ● виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць; ● аналіз мовних явищ; ● лінгвістичне експериментування(висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування); ● спостереження за власним та чужим мовленням; ● робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах); ● мовні ігри;
---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • проекти, зокрема театральні, медіа, літературні, ігрові, дослідницькі, інформаційні тощо; • екскурсії етнографічні, історико-краєзнавчі, літературні, мистецтвознавчі та інші.
<p>Розділ 8. ДИВЕН СВІТ Тема 8.1. Радію світу навколо Тема 8.2. Пізнаю довкілля Тема 8.3. Бережу природу Тема 8.4. Навчаюсь у природи творчого спокою</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • розуміє та відтворює зміст почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), толерантно реагує, використовуючи формули мовного етикету, етично висловлює власне ставлення до почутого; • стисло переказує (усно і письмово) зміст почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), 	<p>Комунікація. Цифрове середовище. Безпечна поведінка у цифровому просторі. Онлайн-взаємодія. Соціокультурні норми в усному спілкуванні зі знайомими та незнайомими людьми (привітання, звертання, прощання). Мовна стійкість в умовах усної взаємодії. Вербальні та невербальні засоби. Емоційний стан співрозмовників. Жанрові форми мовлення. Діалог та монолог. Мета аудіозапису усного висловлення.</p> <p>Інформація. Інформація текстова, графічна, числова тощо. Новизна,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • застосування прийомів активного слухання в діалозі; • слухання монологічних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • нотування, зокрема скрайбінг, почутого / прочитаного / переглянутого; • вибіркового усний та письмовий переказ почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах); • відповіді на запитання за змістом почутого /

<p>підпорядковуючи намір висловлення темі та основній думці;</p> <ul style="list-style-type: none"> • перефразовує репліки в діалозі; • відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст почутого повідомлення; • формулює тему та ідею почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • визначає спільне і різне в повідомленнях інших осіб; • визначає основну мету почутого; • на основі визначеної мети прогнозує перебіг подальшої комунікації та/або її результат; • формулює запитання, щоб уточнити розуміння почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • вказує на окремі особливості, що сприяють або заважають ефективній комунікації в конкретній ситуації спілкування; • оброзичливо висловлює своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації; 	<p>актуальність інформації. Достовірність і несуперечливість інформації. Факти і судження. Критерії добору і способи пошуку інформації. Мовні засоби. Синтаксис (пряма мова; складне речення; передача прямої мови непрямою). Пунктуація (оформлення прямої мови); кома для виокремлення вставних конструкцій зі значенням джерела інформації, порівняльних конструкцій). Оформлення цитат. Синтаксичні засоби художньої виразності. Текст. Мета читання. Проблеми в тексті. Тема, ідея. Особистий і суспільний досвід. Структура тексту. Типи. Стилi. Жанри. Літературний твір. Актуальна проблематика творів. Зміст і форма літературного твору (тема, ідея, фабула, сюжет, композиція). Лірика. Художні засоби виразності (порівняння, метафора, метонімія, гіпербола). Індивідуальний стиль. Читацький досвід (почуття, враження; образ природи).</p>	<p>прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах);</p> <ul style="list-style-type: none"> • формулювання запитань до почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах); • обмін враженнями, думками, зокрема в цифровому середовищі, щодо почутого / прочитаного / переглянутого; • обговорення та обґрунтування актуальності теми та ідеї почутого / прочитаного / переглянутого; • дискусія; • застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети; • читання вголос; • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • театралізація;
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • використовує вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації із співрозмовниками; • розповідає про власний емоційний стан, описуючи окремі відтінки настрою, почуттів, переживань тощо під час рефлексії власної діяльності або сприймання повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • регулює власні емоції під час презентації повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), художньої декламації; • читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання; • формулює тему та основну думку тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту); • визначає спільні та різні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту); • висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані 	<p>Тексти (зокрема художні твори українських і зарубіжних авторів, медіатексти тощо)</p> <p>8.1. <i>Антонич Богдан-Ігор.</i> На шляху, Весна, <i>Калинець Ігор.</i> Стежечка, Веселка, Блискавка, Писанки, <i>Гуцало Євген.</i> Прелюдія весни <i>Ткач Микола.</i> Ковалики <i>Вінграновський Микола.</i> Приспало просо просеня... <i>Есаулов Олександр.</i> Мамо, а що це було? <i>Дал Роальд.</i> Джеймс і гігантський персик <i>Міхаліцина Катерина, Дворницький Станіслав.</i> Реактори не вибухають</p> <p>8.2. <i>Вздольська Валентина.</i> Плутон <i>Лагерлеф Сельма.</i> Дивовижна подорож Нільса Хольгерсона з дикими гусаками Швецією</p> <p>8.3. <i>Українка Леся.</i> Конвалія <i>Олесь Олександр.</i> Згадую: так я в дитинстві любив..., Серед краси, Степ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • рольова гра із створенням типових і нестандартних комунікативних ситуацій; • обговорення комунікативних ситуацій, прогнозування перебігу їх; • обговорення змісту і форми почутого / прочитаного / переглянутого; • рефлексування щодо власного емоційного стану в комунікативній ситуації, під час читання твору тощо; • запис інформації з різних зокрема цифрових, джерел; інтерв'ю; • створення текстів різних типів, стилів, жанрів (індивідуально, в парах, групах) ; • створення колажу, інфографіки, презентації на основі поєднання різних джерел (індивідуально, в парах, групах) ; • огляд цифрових ресурсів для розширення кола читання; • робота з сайтами бібліотек;
--	---	--

<p>прочитаним, своє ставлення до зображених у тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) людей, подій, ситуацій, явищ тощо;</p> <ul style="list-style-type: none"> • розкриває актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб; • ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів; • фіксує потрібні елементи тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), оптимізуючи написане за допомогою окремих графічних позначок; • представляє текстову інформацію з одного джерела (зокрема художнього тексту, медіатексту), використовуючи різні способи і засоби візуалізації змісту; • творчо опрацьовує прочитаний текст (зокрема художній текст, медіатекст), у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів тощо; • створює письмові тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) визначених типів, 	<p><i>Драч Іван.</i> В товаристві джмеля <i>Даррелл Джеральд.</i> Моя сім'я та інші звірі <i>Ткачук Галина.</i> Книжка про сміття Аудіокнижка «Книжка про сміття» 8.4. <i>Рильський Максим.</i> Дощ («Благодатний, довгожданий...»), Осінь-маляр із палітрою пишною... <i>Костенко Ліна,</i> Шипшина важко віддає плоди, Після дощів смарагдова діброва, Стоять жоржини мокрі-мокрі <i>Шевчук Валерій.</i> Панна квітів</p>	<ul style="list-style-type: none"> • візуалізація та презентація почутого / прочитаного /переглянутого (індивідуально, в парах, групах), зокрема із застосуванням цифрових ресурсів; • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема із застосуванням цифрових ресурсів; • обговорення та аналіз типових ситуацій онлайн-спілкування; • моделювання ситуацій онлайн-взаємодії; • створення типових текстів (повідомлень) для онлайн-взаємодії; • корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; • взаєморедагування/ колективне редагування текстів; • створення фанфіків;
--	--	---

<p>стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними словотвірними, лексичними, орфографічними, граматичними, пунктуаційними і стилістичними нормами; ● створює невеликі типові повідомлення на спеціальних (захищених) цифрових сервісах і в соціальних мережах; ● дотримується норм етикету під час онлайн-спілкування; ● взаємодіє з іншими особами у цифровому середовищі, дбаючи про безпеку; ● знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові і мовному оформленні власних висловлень; ● доповнює та/або змінює окремі частини тексту відповідно до теми і мети висловлення; ● виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (звуки, частини слова, слова, форми слова, словосполучення, речення, тексти); ● порівнює тексти щодо наявності в них певних мовних явищ (зокрема історичних чергувань спільнокореневих слів, синонімії тощо); 		<ul style="list-style-type: none"> ● виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць; ● аналіз мовних явищ; ● лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування); ● спостереження за власним та чужим мовленням; ● робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах); ● мовні ігри; ● проекти, зокрема театральні, медіа, літературні, ігрові, дослідницькі, інформаційні тощо; ● екскурсії природничі та екологічні, етнографічні, промислові, літературні, мистецтвознавчі та інші.
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • вирізняє спільні та різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб, урізноманітнює власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами. 		
<p>Розділ 9. ВІДДЗЕРКАЛЕНЕ У СЛОВІ ЖИТТЯ Тема 9.1. Переживаю красу Тема 9.2. Чуємо одне одного Тема 9.3. Оповідая історії</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • перефразовує репліки в діалозі; • відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст почутого повідомлення; • формулює тему та ідею почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • вказує на конструктивні думки, критично і толерантно ставлячись до різних поглядів; • аргументовано зіставляє почуте із життєвим досвідом; • формулює запитання, щоб уточнити розуміння почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); 	<p>Комунікація. Цифрове середовище. Безпечна поведінка у цифровому просторі. Онлайн-взаємодія. Соціокультурні норми в усному спілкуванні зі знайомими та незнайомими людьми (привітання, звертання, прощання). Мовна стійкість в умовах усної взаємодії. Вербальні та невербальні засоби. Емоційний стан співрозмовників. Жанрові форми мовлення</p> <p>Інформація. Інформація текстова, графічна, числова тощо. Новизна, актуальність інформації. Достовірність, і несуперечливість інформації. Факти і судження. Критерії добору і способи пошуку інформації.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • застосування прийомів активного слухання в діалозі; • слухання монологічних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • нотування, зокрема скрайбінг, почутого / прочитаного / переглянутого; • обговорення та обґрунтування актуальності теми та ідеї почутого / прочитаного / переглянутого; • обмін враженнями, думками, зокрема в цифровому середовищі, щодо почутого / прочитаного / переглянутого; • обговорення почутого / прочитаного / переглянутого в контексті життєвого досвіду;

<ul style="list-style-type: none"> • вказує на окремі особливості, що сприяють або заважають ефективній комунікації в конкретній ситуації спілкування; • доброзичливо висловлює своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації; • використовує вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації із співрозмовниками; • розповідає про власний емоційний стан, описуючи окремі відтінки настрою, почуттів, переживань тощо під час рефлексії власної діяльності або сприймання повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • регулює власні емоції під час презентації повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), художньої декламації; • читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання; • формулює тему та основну думку тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту); • визначає спільні та різні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); 	<p>Мовні засоби. Мовні одиниці різних рівнів, їхні ознаки та функції. Синонімія мовних засобів, зокрема синтаксичних. Синтаксичні засоби художньої виразності. Мовні норми (орфоепічні, орфографічні; пунктуаційні в межах вивченого). Помилка.</p> <p>Текст. Мета читання. Проблеми в тексті. Зміст прочитаного. Тема, ідея. Особистий і суспільний досвід. Структура тексту. Типи. Стилi. Жанри.</p> <p>Літературний твір. Роди і жанри (узагальнення). Зміст і форма літературного твору (тема, ідея, проблематика, фабула, сюжет, композиція). Індивідуальний стиль. Читацький досвід.</p> <p>Тексти (зокрема художні твори українських і зарубіжних авторів, медіатексти тощо)</p> <p>9.1.</p> <p><i>Календарно-обрядова поезія</i> (веснянки, гаївки)</p> <p><i>Тичина Павло.</i> Гаї шумлять..., Пастелі, Де тополя росте..., Сонце і</p>	<ul style="list-style-type: none"> • відповіді на запитання за змістом почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах); • формулювання запитань до почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах); • обговорення змісту і форми почутого / прочитаного / переглянутого; • рольова гра із створенням типових і нестандартних комунікативних ситуацій; • рефлексування щодо власного емоційного стану в комунікативній ситуації, під час читання твору тощо; • обговорення комунікативних ситуацій, прогнозування перебігу їх; • обговорення емоційного стану в комунікативній ситуації; • застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту,
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту); • висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаним, своє ставлення до зображених у тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) людей, подій, ситуацій, явищ тощо; • розкриває актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб; • ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів; • фіксує потрібні елементи тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), оптимізуючи написане за допомогою окремих графічних позначок; • представляє текстову інформацію з одного джерела (зокрема художнього тексту, медіатексту), використовуючи різні способи і засоби візуалізації змісту; • створює текст за визначеними характеристиками на основі певної графічної інформації (діаграми, графіка тощо); 	<p>дим, Як дуб із вітровієм бився, Вийшли вранці ми...</p> <p><i>Кітс Джон.</i> Про коника та цвіркуна 9.2.</p> <p><i>Неждана Неда.</i> Зачаклований ховрашок (п'єса-казка) 9.3.</p> <p><i>Стельмах Ярослав.</i> Митькозавр з Юрківки</p> <p><i>Монтгомері Люсі-Мод.</i> Енн із зелених дахів</p> <p><i>Стронг Джеремі.</i> Ракета на чотирьох лапах</p> <p>Фільм «Одинадцять дітей з Моршина» (реж. А. Непиталюк)</p>	<p>медіатексту відповідно до визначеної мети;</p> <ul style="list-style-type: none"> • читання вголос; • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • театралізація; • обґрунтування актуальності твору в контексті; • огляд цифрових ресурсів для розширення кола читання; • робота з сайтами бібліотек; • запис прочитаного за допомогою різних графічних засобів (індивідуально, в парах, групах); • візуалізація та презентація змісту прочитаного (індивідуально, в парах, групах), зокрема із застосуванням цифрових ресурсів; • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема із застосуванням цифрових ресурсів;
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт (мультфільм, театральну сценку, відеоролик, блог тощо); • створює письмові тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; • складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними словотвірними, лексичними, орфографічними, граматичними, пунктуаційними і стилістичними нормами; • створює невеликі типові повідомлення на спеціальних (захищених) цифрових сервісах і в соціальних мережах; • дотримується норм етикету під час онлайн-спілкування; • взаємодіє з іншими особами у цифровому середовищі, дбаючи про безпеку; • знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові і мовному оформленні власних висловлень; • доповнює та/або змінює окремі частини тексту відповідно до теми і мети висловлення; • виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (звуки, частини слова, слова, форми слова, словосполучення, речення, тексти); 		<ul style="list-style-type: none"> • запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; • інтерв'ю; • створення текстів різних типів, стилів, жанрів (індивідуально, в парах, групах); • обговорення та аналіз типових ситуацій онлайн-спілкування; • моделювання ситуацій онлайн-взаємодії; • створення типових текстів (повідомлень) для онлайн-взаємодії; • корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; • взаєморедагування/колективне редагування текстів; • створення фанфіків; • виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць; • аналіз мовних явищ; • лінгвістичне експериментування (висувати
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • порівнює тексти щодо наявності в них певних мовних явищ (зокрема історичних чергувань спільнокоренових слів, синонімії тощо); • вирізняє спільні та різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб, урізноманітнює власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами. 		<p>гіпотези, практично їх перевіряти та обґрунтовувати);</p> <ul style="list-style-type: none"> • спостереження за власним та чужим мовленням; • робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах); • мовні ігри; • проекти, зокрема театральні, медіа, літературні, дослідницькі, тощо; • екскурсії етнографічні, історико-біографічні, літературні, мистецтвознавчі та інші.
--	--	--

6 клас

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета/інтегрованого курсу	Види навчальної діяльності
<p>Розділ 1. ЗАЛЕЖНІСТЬ І САМОСТІЙНІСТЬ</p> <p>Тема 1.1. Ділюся враженнями</p> <p>Тема 1.2. Повертаюся до роботи</p> <p>Тема 1.3. Працюю над собою</p> <p>Тема 1.4. Відкриваюся новому</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • у разі потреби грамотно перепитує співрозмовника для уточнення деталей; • виявляє і відтворює прихований зміст повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), розрізняючи невербальні засоби (інтонацію, силу голосу, логічні наголоси, темп, паузи, міміку, жести, пози), використані для передачі прихованого змісту; • використовує елементи конспектування (зокрема визначає ключові слова та фрази в почутому повідомленні); • визначає ключові слова в почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті); • формулює тему та ідею почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); 	<p>Комунікація. Мета та умови спілкування. Мета адресата (поінформувати, зорієнтувати). Важливі та другорядні деталі повідомлення. Життєвий досвід як основа для спілкування в типових ситуаціях. Соціокультурні норми та стереотипи. Гендерні стереотипи та їх подолання. Прийоми забезпечення ефективної комунікації. Виразальні засоби. Невербальні засоби. Аргументація. Цифрове середовище.</p> <p>Інформація. Джерела інформації за тематикою. Актуальність і достовірність джерел інформації. Академічна доброчесність. Плагіат та його виявлення. Повнота і несуперечливість інформації. Явна і прихована інформація.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • застосування прийомів активного слухання в діалозі; • слухання монологічних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • нотування, зокрема скрайбінг, почутого / прочитаного / переглянутого; • формулювання запитань до почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах);

<ul style="list-style-type: none"> • характеризує особливості форми усного повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), зумовлені змістом; • виявляє взаємозв'язок змісту або інших компонентів літературного твору (цитат, уривків, епізодів, вчинків персонажів тощо) із власними потребами для особистісного розвитку; • обґрунтовує достовірність, повноту інформації, у разі потреби звертаючись до відповідних джерел, доречно цитуючи окремі фрагменти почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту тощо); • вказує на окремі особливості, що сприяють або заважають ефективній комунікації в конкретній ситуації спілкування; • доброзичливо висловлює своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації; • використовує вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації із співрозмовниками; • дотримується норм у виборі мовленнєвих засобів; • читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання; • співвідносить зміст сприйнятого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) з історичним і культурним контекстом; 	<p>Мовні засоби. Орфоепія та орфографія; синтаксис і пунктуація. Вивчені мовні норми. Будова слова. Значущі частини слова (префікс, корінь, суфікс, закінчення), основа слова, їхні функції. Морфемний словник. Лексичне та граматичне значення слів. Частини мови. Недоліки та помилки в змісті, будові та мовному оформленні усного та письмового висловлювання. Основні виражальні засоби лексичного рівня.</p> <p>Текст. Мета читання художніх творів та пізнавальних текстів / медіатекстів. Жанри та стилістичні особливості опрацьовуваних текстів. Тема та основна думка опрацьовуваних текстів / медіатекстів, зокрема й літературних творів. Ключові слова та фрази. Елементи змісту і форми текстів, заснованих на розповіді.</p> <p>Літературний твір. Роди і жанри. Тема та ідея опрацьовуваних творів. Історичний і культурний контекст. Актуальна національна та загальнолюдська, зокрема морально-етична проблематика в</p>	<ul style="list-style-type: none"> • конспектування почутого / прочитаного / переглянутого; • переказування почутого / прочитаного /переглянутого в різний спосіб залежно від мети; • обговорення явного і прихованого змісту повідомлення; • візуалізація почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб, зокрема з використанням цифрових ресурсів; • обговорення та обґрунтування актуальності теми та основної думки почутого / прочитаного / переглянутого; • коментування взаємозв'язків між змістом і формою почутого / прочитаного / переглянутого (у парах, групах);
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • формулює тему та основну думку тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту); • визначає спільні та різні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них; • проектує власну поведінку в ситуаціях, подібних до тих, що зображено в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті); • визначає актуальність і несуперечливість тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) (наприклад, чи наведена інформація є правдивою, актуальною, не містить суперечностей) на основі власного досвіду та досвіду інших осіб; • аргументує власну оцінку прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), наводячи доречні цитати; • використовує для розв'язання завдань актуальні та достовірні текстові/медіатекстові джерела інформації; • фіксує потрібні елементи тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), оптимізуючи написане за допомогою окремих графічних позначок; • представляє текстову інформацію з одного джерела (зокрема художнього тексту, 	<p>опрацьовуваних творах. Час і простір у художньому творі.</p> <p>Тексти (зокрема художні твори українських і зарубіжних авторів, медіатексти тощо)</p> <p>1.1. <i>Бачинський Андрій.</i> Неймовірні пригоди Остапа і Даринки <i>Мензатюк Зірка.</i> Таємниця козацької шаблі <i>Стрижевська Тетяна.</i> Химерний Київ Фільм «Сторожова застава» (реж. Ю. Ковальов)</p> <p>1.2. <i>Ткач Дмитро.</i> Я – шестикласник <i>Едмондс Девід, Фрейзер Берті.</i> Робот під прикриттям: мій перший рік серед людей Трейлер анімафільму «Віктор Робот» (реж. А. Лавренішин)</p> <p>1.3. <i>Коршунова Ганна.</i> Комп і компанія <i>Новацька-Титаренко Тетяна.</i> Завтра новий день або на гілці старої яблуні Міф про Прометея Міфи про Геракла</p>	<ul style="list-style-type: none"> • пошук інформації з певного питання, зокрема з використанням цифрових ресурсів; • аналіз комунікативних ситуацій (індивідуально, у парах, групах); • аргументування власної думки, зокрема в цифровому середовищі, (у дискусії, груповому обговоренні, індивідуальному висловленні); • експериментування з добром мовних засобів у різних ситуаціях спілкування; • застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети; • читання вголос;
--	--	---

<p>медіатексту), використовуючи різні способи і засоби візуалізації змісту;</p> <ul style="list-style-type: none"> • творчо опрацьовує прочитаний текст (зокрема художній текст, медіатекст), у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів тощо; • створює письмові тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; • складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними словотвірними, лексичними, орфографічними, граматичними, пунктуаційними і стилістичними нормами; • висловлюється у захищеному цифровому середовищі щодо проблем, пов'язаних із власним життєвим досвідом, зокрема навчанням, читацькою практикою; • д отримується засад академічної доброчесності під час онлайн-взаємодії; • знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові і мовному оформленні власних висловлень; • удосконалює письмовий текст (власний та чужий); • виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (звуки, частини слова, слова, форми слова, словосполучення, речення, тексти); 	<p>Дедал і Ікар Вілкінсон Філ. Як я дорослішаю. Посібник для хлопців Найк Аніта. Як я дорослішаю. Посібник для дівчат Кові Шон. 7 звичок високоефективних підлітків 1.4. Ільченко Олесь. Загадкові світи старої обсерваторії Блум Джуді. Ти тут, Боже? Це я, Маргарет</p>	<ul style="list-style-type: none"> • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • театралізація; • рольова гра; • обговорення історичного і культурного контексту за змістом твору; • зіставлення текстів за певними ознаками (у парах, групах); • дослідження виражальних засобів у почутому / прочитаному / переглянутому; • експериментування з виражальними засобами у власних текстах; • дискусія; • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі;
--	---	---

- творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір;
- вирізняє спільні та різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб, урізноманітнює власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами.

- запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел;
- інтерв'ю;
- створення текстів різних типів, стилів і жанрів, зокрема в цифровому середовищі;
- корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями;
- взаєморедагування / колективне редагування написаного;
- виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць різних рівнів;
- аналіз мовних явищ;
- лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування);
- спостереження за власним та чужим мовленням;

		<ul style="list-style-type: none"> • робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • мовні ігри; • проекти, зокрема театральні, медіа, літературні, ігрові, дослідницькі, інформаційні тощо; • екскурсії літературні, мистецтвознавчі промислові, архітектурно-містобудівні та інші.
<p>Розділ 2. ЧОГО Я БОЮСЯ</p> <p>Тема 2.1. Дивлюся страхам в очі</p> <p>Тема 2.2. Упевнено виходжу із зони комфорту</p> <p>Тема 2.3. Долаю індивідуальні та соціальні стереотипи</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • використовує елементи конспектування (зокрема визначає ключові слова та фрази в почутому повідомленні); 	<p>Комунікація. Мета та умови спілкування. Різновиди спілкування: міжособистісне, групове, масове. Життєвий досвід. Стереотипи як узагальнення типових практик і як джерело страхів. Мовні маркери стереотипів. Подолання комунікативних бар'єрів. Невербальні</p>	<ul style="list-style-type: none"> • застосування прийомів активного слухання в діалозі; • слухання монологічних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів);

<ul style="list-style-type: none"> • унаочнює та візуалізує почуте повідомлення (самостійно або з допомогою інших осіб), використовуючи різні засоби (малюнки, схеми, таблиці, комікси тощо) для відтворення змісту, структурування інформації; • передає з використанням окремих способів і засобів візуалізації враження від почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • визначає ключові слова в почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті); • формулює тему та ідею почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • вказує на конструктивні думки, критично і толерантно ставлячись до різних поглядів; • обґрунтовує достовірність, повноту інформації, у разі потреби звертаючись до відповідних джерел, доречно цитуючи окремі фрагменти почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту тощо); • вказує на окремі особливості, що сприяють або заважають ефективній комунікації в конкретній ситуації спілкування; • доброзичливо висловлює своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації; • використовує вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації із співрозмовниками; 	<p>засоби. Цифрове середовище. Ефективна комунікація. Атмосфера спілкування. Емоційний стан співрозмовників. Аргументація. Важливі та другорядні деталі повідомлення.</p> <p>Інформація. Джерела інформації (друковані, електронні тощо). Способи впорядкування та опису джерел. Першоджерело інформації. Актуальність і достовірність джерел інформації. Повнота і несуперечливість інформації.</p> <p>Мовні засоби. Формотворення (словозміна) та словотворення. Способи словотворення, зокрема морфологічні. Звукові зміни при формо- та словотворенні та їх відображення на письмі. Орфоепічні та орфографічні норми. Недоліки та помилки в змісті, будові та мовному оформленні усного та письмового висловлювання. Основні виражальні засоби, засновані на лексичному значенні слів з увагою до префіксів і суфіксів.</p> <p>Текст. Мета читання. Жанрові й стилістичні особливості</p>	<ul style="list-style-type: none"> • нотування, зокрема скрайбінг, почутого / прочитаного / переглянутого; • конспектування почутого / прочитаного /переглянутого; • переказування почутого / прочитаного /переглянутого в різний спосіб залежно від мети; • візуалізація почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб, зокрема з використанням цифрових ресурсів; • обговорення, зокрема в цифровому середовищі, ставлення до почутого /прочитаного /переглянутого; • обговорення та обґрунтування актуальності теми та основної думки почутого / прочитаного / переглянутого;
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • дотримується норм у виборі мовленнєвих засобів; • читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання; • співвідносить зміст сприйнятого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) з історичним і культурним контекстом; • формулює тему та основну думку тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту); • визначає спільні та різні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них; • проектує власну поведінку в ситуаціях, подібних до тих, що зображено в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті); • визначає актуальність і несуперечливість тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) (наприклад, чи наведена інформація є правдивою, актуальною, не містить суперечностей) на основі власного досвіду та досвіду інших осіб; • аргументує власну оцінку прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), наводячи доречні цитати; • використовує для розв'язання завдань актуальні та достовірні текстові/медіатекстові джерела інформації; 	<p>опрацьовуваних текстів / медіатекстів, зокрема й літературних творів. Тема та основна думка опрацьовуваних текстів. Структура тексту-роздуму. Мовні засоби організації тексту-роздуму.</p> <p>Літературний твір. Роди і жанри опрацьовуваних текстів, зокрема щоденник. Тема та ідея опрацьовуваних творів. Історичний і культурний контекст опрацьовуваних текстів. Актуальна національна та загальнолюдська, зокрема морально-етична проблематика у творах. Особливості художнього часу та простору.</p> <p>Тексти (зокрема художні твори українських і зарубіжних авторів, медіатексти тощо)</p> <p>2.1.</p> <p><i>Воронина Леся.</i> Таємне товариство боягузів, або Засіб від переляку № 9</p> <p><i>Бачинський Андрій.</i> 140 децибелів тиші</p> <p><i>Баум Френк.</i> Чарівник країни Оз</p> <p><i>Турюк Ліан.</i> Лише хмари танцюють з зірками</p>	<ul style="list-style-type: none"> • обговорення історичного і культурного контексту за змістом твору; • коментування взаємозв'язків між змістом і формою почутого /прочитаного /переглянутого (у парах, групах); • пошук інформації з певного питання, зокрема з використанням цифрових ресурсів; • аналіз комунікативних ситуацій (індивідуально, у парах, групах); • рольова гра із створенням типових та нестандартних комунікативних ситуацій; • аргументування власної думки, зокрема в цифровому середовищі, (у дискусії, груповому обговоренні,
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • фіксує потрібні елементи тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), оптимізуючи написане за допомогою окремих графічних позначок; • представляє текстову інформацію з одного джерела (зокрема художнього тексту, медіатексту), використовуючи різні способи і засоби візуалізації змісту; • за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт (мультфільм, театральну сценку, відеоролик, блог тощо); • створює письмові тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; • складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними словотвірними, лексичними, орфографічними, граматичними, пунктуаційними і стилістичними нормами; • висловлюється у захищеному цифровому середовищі щодо проблем, пов'язаних із власним життєвим досвідом, зокрема навчанням, читацькою практикою; • дотримується засад академічної доброчесності під час онлайн-взаємодії; • знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові і мовному оформленні власних висловлень; 	<p>Трейлер анімафільму «Нові пригоди в країні ОЗ» (реж. Ш. П. О'Рейлі)</p> <p>2.2. Гридін Сергій. Кігтик Ковбаско Кінні Джефф. Щоденник слабака Гедфілд Кріс, Філлон Кейт. Найтемніша темрява Фільм «Біле ікло» (реж. Р. Клайзер)</p> <p>2.3. Костенко Ліна. Кольорові миші Жиленко Ірина. Жар-Птиця Твен Марк. Принц і злидар Аудіокнижка «Принц і злидар»</p>	<p>індивідуальному висловленні);</p> <ul style="list-style-type: none"> • експериментування з добором мовних засобів у різних ситуаціях спілкування; • застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети; • читання вголос; • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • театралізація; • рольова гра; • обговорення історичного і культурного контексту за змістом твору; • зіставлення текстів за певними ознаками (у парах, групах); • дослідження виражальних засобів у
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • удосконалює письмовий текст (власний та чужий); • виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (звуки, частини слова, слова, форми слова, словосполучення, речення, тексти); • творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір; • вирізняє спільні та різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб, урізноманітнює власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами. 		<p>почутому / прочитаному / переглянутому;</p> <ul style="list-style-type: none"> • експериментування з виражальними засобами у власних текстах; • дискусія; • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • виконання групових та колективних завдань з використанням різних, зокрема цифрових джерел інформації; • створення тексту за візуальним стимулом: графіком, діаграмою тощо; • запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; • інтерв'ю; • створення текстів різних типів, стилів і жанрів,
--	--	---

		<p>зокрема в цифровому середовищі;</p> <ul style="list-style-type: none">• корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями;• взаєморедагування / колективне редагування написаного;• виокремлення, розрізнення, порівняння, зіставлення мовних одиниць різних рівнів;• аналіз мовних явищ;• лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування);• робота зі словниками та довідниками (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі;• спостереження за власним і чужим мовленням;
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • мовні ігри; • проекти, зокрема театральні, медіа, літературні, ігрові, дослідницькі, інформаційні тощо; • екскурсії історико-біографічні, літературні, мистецтвознавчі та інші.
<p>Розділ 3. ЗОВНІШНЄ І ВНУТРІШНЄ</p> <p>Тема 3.1. Бачу себе</p> <p>Тема 3.2. Шукаю відповіді в книжках</p> <p>Тема 3.3. Розумію себе</p> <p>Тема 3.4. Знаю міру</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • використовує елементи конспектування (зокрема визначає ключові слова та фрази в почутому повідомленні); • визначає ключові слова в почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті); • формулює тему та ідею почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • характеризує особливості форми усного повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), зумовлені змістом; 	<p>Комунікація. Мета та умови спілкування. Ключові слова та фрази. Важливі та другорядні деталі повідомлення. Емоційний стан співрозмовників та виражальні засоби (вербальні та невербальні). Засоби міжособистісної та групової комунікації. Життєвий досвід. Аргументація. Цифрове середовище. Ефективна комунікація. Атмосфера спілкування.</p> <p>Інформація. Джерела інформації (друковані, електронні тощо). Актуальність і достовірність джерел</p>	<ul style="list-style-type: none"> • застосування прийомів активного слухання в діалозі; • слухання монологічних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • нотування, зокрема скрайбінг, почутого / прочитаного / переглянутого; • конспектування почутого / прочитаного / переглянутого;

<ul style="list-style-type: none"> • обґрунтовує достовірність, повноту інформації, у разі потреби звертаючись до відповідних джерел, доречно цитуючи окремі фрагменти почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту тощо); • вказує на окремі особливості, що сприяють або заважають ефективній комунікації в конкретній ситуації спілкування; • доброзичливо висловлює своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації; • використовує вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації із співрозмовниками; • добирає стиль мовлення відповідно до мети, потреб і умов спілкування; • читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання; • співвідносить зміст сприйнятого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) з історичним і культурним контекстом; • формулює тему та основну думку тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту); • визначає спільні та різні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них; 	<p>інформації. Повнота і несуперечливість інформації.</p> <p>Мовні засоби. Явища багатозначності, омонімії, синонімії, антонімії в системі словотвірних засобів. Паронімія, спричинена різними засобами словотворення. Правопис префіксів, суфіксів. Недоліки та помилки в змісті, будові та мовному оформленні усного та письмового висловлювання. Основні виражальні засоби, засновані на лексичному значенні слів з увагою до префіксів і суфіксів.</p> <p>Текст. Мета читання. Жанрові та стилістичні особливості опрацьовуваних текстів / медіатекстів, зокрема й літературних творів. Тема та основна думка опрацьовуваних текстів. Елементи змісту і форми. Ключові слова та фрази.</p> <p>Літературний твір. Роди і жанри опрацьовуваних творів. Тема та ідея опрацьовуваних творів. Історичний і культурний контекст та його відображення у творах літератури. Внутрішній монолог персонажа. Художня деталь. Актуальна національна та загальнолюдська,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • переказування почутого / прочитаного /переглянутого в різний спосіб залежно від мети; • візуалізація почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб, зокрема з використанням цифрових ресурсів; • обговорення та обґрунтування актуальності теми та основної думки почутого / прочитаного / переглянутого; • обговорення історичного і культурного контексту за змістом твору; • коментування взаємозв'язків між змістом і формою почутого / прочитаного / переглянутого (у парах, групах); • пошук інформації з певного питання, зокрема
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • проектує власну поведінку в ситуаціях, подібних до тих, що зображено в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті); • визначає актуальність і несуперечливість тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) (наприклад, чи наведена інформація є правдивою, актуальною, не містить суперечностей) на основі власного досвіду та досвіду інших осіб; • аргументує власну оцінку прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), наводячи доречні цитати; • використовує для розв'язання завдань актуальні та достовірні текстові/медіатекстові джерела інформації; • фіксує потрібні елементи тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), оптимізуючи написане за допомогою окремих графічних позначок; • представляє текстову інформацію з одного джерела (зокрема художнього тексту, медіатексту), використовуючи різні способи і засоби візуалізації змісту; • творчо опрацьовує прочитаний текст (зокрема художній текст, медіатекст), у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів тощо; 	<p>зокрема морально-етична проблематика (зовнішня і внутрішня краса; потворність). Індивідуальний стиль письменника: оригінальність тематики та способів її представлення. Засоби художньої виразності (символ, алегорія).</p> <p>Тексти (зокрема художні твори українських і зарубіжних авторів, медіатексти тощо)</p> <p>3.1. Винниченко Володимир. Федько-халамидник Уайльд Оскар. Хлопчик-Зірка Гауф Вільгельм. Карлик Ніс Ехо і Нарцис (міф) Сульберг А. Аутгільд. Серія про суперкрутих</p> <p>3.2. Іваненко Оксана. Друкар книжок небачених. Поезія про книги Старк Ульф. Тоді я був просто Ульф. Левкова Анастасія. Спільна мова: Як народжуються і живуть слова</p> <p>3.3. Тютюнник Григор. Дивак</p>	<p>з використанням цифрових ресурсів;</p> <ul style="list-style-type: none"> • аналіз комунікативних ситуацій (індивідуально, у парах, групах); • рольова гра із створенням типових та нестандартних комунікативних ситуацій; • аргументування власної думки, зокрема в цифровому середовищі, (у дискусії, груповому обговоренні, індивідуальному висловленні); • експериментування зі стильовими засобами відповідно до умов спілкування; • застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети; • читання вголос;
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • створює письмові тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; • складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними словотвірними, лексичними, орфографічними, граматичними, пунктуаційними і стилістичними нормами; • висловлюється у захищеному цифровому середовищі щодо проблем, пов'язаних із власним життєвим досвідом, зокрема навчанням, читацькою практикою; • дотримується засад академічної доброчесності під час онлайн-взаємодії; • знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові і мовному оформленні власних висловлень; • удосконалює письмовий текст (власний та чужий); • виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (звуки, частини слова, слова, форми слова, словосполучення, речення, тексти); • творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір; • вирізняє спільні ті різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб, урізноманітнює власне мовлення завдяки читанню 	<p><i>Лондон Джек.</i> Жага до життя <i>Енде Міхаель.</i> Нескінченна історія Визначає 3.4. <i>Пічон Ліз.</i> Чудовий світ Тома Гейтса <i>Ягелло Йоанна.</i> Щоденник Черепушки <i>Меган Макдоналд.</i> Джуді Муді <i>Кулідж Сьюзан.</i> Невгамовна Кейті <i>Оскар Бреніф'є.</i> Що добре, а що погано?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • театралізація; • рольова гра; • дискусія; • обговорення історичного і культурного контексту за змістом твору; • зіставлення текстів за певними ознаками (у парах, групах); • дослідження виражальних засобів у почутому / прочитаному / переглянутому; • експериментування з виражальними засобами у власних текстах для втілення творчих намірів; • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • проектування різних моделей поведінки на
---	--	--

<p>літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами.</p>		<p>основі прочитаного тексту;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● обґрунтування актуальності та несуперечливості інформації в контексті власного досвіду; ● виконання групових та колективних завдань з використанням різних, зокрема цифрових джерел інформації; ● запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; ● інтерв'ю; ● створення текстів різних типів, стилів і жанрів, зокрема в цифровому середовищі; ● корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; ● взаєморедагування / колективне редагування написаного; ● виокремлення, розрізнення, порівняння
--	--	---

		<p>та зіставлення мовних одиниць різних рівнів;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● аналіз мовних явищ; ● лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування); ● спостереження за власним та чужим мовленням; ● робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; ● мовні ігри; ● проекти, зокрема театральні, медіа, літературні, ігрові, дослідницькі, інформаційні тощо; ● екскурсії етнографічні, історико-біографічні, літературні, мистецтвознавчі та інші.
<p>Розділ 4. РАДІСТЬ БУТТЯ Тема 4.1. Веду здоровий спосіб життя</p>		

<p>Тема 4.2. Мислю позитивно</p> <p>Тема 4.3. Відчуваю наближення свята</p> <p>Тема 4.4. Надихаюся шедеврами</p>		
<ul style="list-style-type: none"> уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); використовує елементи конспектування (зокрема визначає ключові слова та фрази в почутому повідомленні); відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст почутого повідомлення; визначає ключові слова в почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті); формулює тему та ідею почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); вказує на конструктивні думки, критично і толерантно ставлячись до різних поглядів; виявляє взаємозв'язок змісту або інших компонентів літературного твору (цитат, уривків, епізодів, вчинків персонажів тощо) із власними потребами для особистісного розвитку; обґрунтовує достовірність, повноту інформації, у разі потреби звертаючись до відповідних джерел, доречно цитуючи окремі фрагменти почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту тощо); 	<p>Комунікація. Мета та умови спілкування. Засоби масового спілкування. Вплив на аудиторію. Масові заходи та їх організація. Емоційний стан співрозмовників. Життєвий досвід. Національні та соціально-рольові стереотипи. Аргументація. Невербальні засоби. Цифрове середовище. Ефективна комунікація. Атмосфера спілкування. Етика спілкування. Ключові слова та фрази. Важливі та другорядні деталі повідомлення. Виразальні засоби.</p> <p>Інформація. Джерела інформації (друковані, електронні тощо). Актуальність і достовірність джерел інформації. Повнота і несуперечливість інформації. Думки і факти. Значення інформації.</p> <p>Мовні засоби. Префіксальні й суфіксальні засоби формотворення (творення форм ступенів порівняння прикметників і прислівників; відносних і присвійних прикметників). Недоліки та помилки в змісті, будові та</p>	<ul style="list-style-type: none"> застосування прийомів активного слухання в діалозі; слухання монологічних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); нотування, зокрема скрайбінг, почутого / прочитаного / переглянутого; конспектування почутого / прочитаного / переглянутого; пошук ключових слів; коментування, зокрема в цифровому середовищі, основних думок і фактів у почутому / прочитаному / переглянутому; обговорення та обґрунтування актуальності теми та основної думки

<ul style="list-style-type: none"> • характеризує вплив окремих деталей, зокрема художніх, на сприйняття слухачем (адресатом) змісту почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • логічно структурує власне повідомлення; • використовує вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації із співрозмовниками; • добирає стиль мовлення відповідно до мети, потреб і умов спілкування; • використовує окремі засоби художньої виразності у власному мовленні; • використовує потрібні вербальні та невербальні засоби для збагачення міжособистісної комунікації позитивними емоціями, створення комфортної атмосфери спілкування, спонукання співрозмовників до певних дій; • читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання; • характеризує порушені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) проблеми; • формулює тему та основну думку тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту); • розрізняє тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних стилів, типів та жанрів у контексті авторського задуму; 	<p>мовному оформленні усного та письмового висловлювання. Основні виражальні засоби</p> <p>Текст. Мета читання. Жанри та стилістичні особливості опрацьовуваних текстів, зокрема й літературних творів. Тема та основна думка опрацьовуваних текстів. Елементи змісту і форми. Ключові слова та фрази. Структура тексту (композиція). Сценарій масового заходу як різновид тексту.</p> <p>Літературний твір. Роди та жанри опрацьовуваних творів. Тема та ідея опрацьовуваних творів. Актуальна національна та загальнолюдська, зокрема морально-етична проблематика. Твір літератури: оригінал і переклад іншими мовами. Переклад твору літератури засобами (мовами) інших видів мистецтва. Особливості індивідуальних стилів митців. Художні деталі. Засоби творення комічного.</p> <p>Тексти (зокрема художні твори українських і зарубіжних авторів, медіатексти тощо)</p>	<p>почутого / прочитаного / переглянутого;</p> <ul style="list-style-type: none"> • обговорення історичного і культурного контексту за змістом твору; • коментування взаємозв'язків між змістом і формою почутого / прочитаного / переглянутого (у парах, групах); • пошук інформації з певного питання, зокрема з використанням цифрових ресурсів; • аналіз комунікативних ситуацій (індивідуально, у парах, групах); • рольова гра із створенням типових та нестандартних комунікативних ситуацій; • аргументування власної думки, зокрема в цифровому середовищі,
---	---	--

- обґрунтовує значення інформації, здобутої в прочитаному тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), для розв'язання визначених завдань, використовуючи різні жанри, форми і способи представлення повідомлень;
- переказує зміст тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) у різний спосіб відповідно до завдання;
- **аргументує власну оцінку прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), наводячи доречні цитати;**
- створює текст за визначеними характеристиками на основі певної графічної інформації (діаграми, графіка тощо);
- за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт (мультфільм, театральну сценку, відеоролик, блог тощо);
- створює письмові тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід;
- складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними словотвірними, лексичними, орфографічними, граматичними, пунктуаційними і стилістичними нормами;
- **висловлюється у захищеному цифровому середовищі щодо проблем, пов'язаних із власним**

4.1.

Андрусяк Іван. 8 днів із життя

Бурундука

Шеберг Лена. Душевні факти про серце

Ромашенко Оксана, Буш Марлена,

Возіанова Світлана. Підліткам про головне Все, що цікавить хлопців та дівчат

Буше Франсуаза. Книжка, яка нарешті пояснить тобі геть усе про батьків

4.2.

Руданський Степан. Співомовки.

Бойко Грицько. Хвастунець,

Відпочити ніколи, Викрутився,

Додумався, Секрет по секрету,

Маринка та Галинка, Хлопчик Ох

Кочубей Саша. Сім нескладух

Говорухи

Ісерн Сусанна. Емоціємір інспектора Дила

4.3.

Марченко Мія. Місто тіней

Шевєрдіна Анастасія. Крамниця щастя

Роман Росіцький та інші. Коли сніг пахне мандаринками

Бату Дорж. Різдва на магія

(у дискусії, груповому обговоренні, індивідуальному висловленні);

- дослідження виражальних засобів у почутому / прочитаному / переглянутому;
- експериментування з виражальними засобами у власних текстах;
- експериментує зі стильовими засобами відповідно до умов спілкування;
- застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети;
- читання вголос;
- публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо;
- театралізація;
- рольова гра;
- дискусія;

<p>життєвим досвідом, зокрема навчанням, читацькою практикою;</p> <ul style="list-style-type: none"> • дискутує в онлайнсередовищі на знайомі теми, пов'язані із власним життєвим досвідом, навчанням, уподобаннями тощо; • толерантно обстоює власну позицію, звертає увагу на спільні і різні думки учасників дискусії; • знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові і мовному оформленні власних висловлень; • визначає способи виправлення помилок у власному мовленні; • виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (звуки, частини слова, слова, форми слова, словосполучення, речення, тексти); • відтворює окремі художні засоби для втілення власних творчих намірів; • вирізняє спільні ті різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб, урізноманітнює власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами. 	<p><i>Матіаши Дзвінка</i> та інші. Таке різне Різдво <i>Вольямс Девід</i>. Маленький мільярдер Фільм «Сам удома» (реж. К. Коламбус) 4.4. <i>Гоголь Микола</i>. Ніч перед Різдвом <i>Гофман Ернст Амадей Теодор</i>. Лускунчик <i>Діккенс Чарльз</i>. Різдвяна пісня в прозі Фільм «Пекельна хоругва або Різдво Козацьке» (реж. М. Костров) Тизер фільму «Лускунчик і чотири королівства» (реж. Л. Галльстрем, Дж. Джонстон)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • обговорення авторського задуму, проблематики почутого / прочитаного / переглянутого (у парах, групах); • дослідження жанрової специфіки тексту; • переказування почутого / прочитаного /переглянутого в різний спосіб залежно від мети; • створення тексту за візуальним стимулом: графіком, діаграмою тощо; • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; • інтерв'ю; • створення текстів різних типів, стилів і жанрів,
---	--	---

		<p>зокрема в цифровому середовищі;</p> <ul style="list-style-type: none">• корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями;• взаєморедагування / колективне редагування написаного;• виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць різних рівнів;• аналіз мовних явищ;• лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування);• спостереження за власним та чужим мовленням;• робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі;• мовні ігри;
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • проекти, зокрема театральні, медіа, літературні, ігрові, дослідницькі, інформаційні тощо; • екскурсії літературні, мистецтвознавчі, природничо-екологічні та інші.
<p>Розділ 5. ВЗАЄМОЗАЛЕЖНОСТІ Тема 5.1. Вибудовую взаємини Тема 5.2. Усвідомлюю свою роль у команді Тема 5.3. Приймаю рішення й відповідаю за них</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • у разі потреби грамотно перепитує співрозмовника для уточнення деталей; • виявляє і відтворює прихований зміст повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), розрізняючи невербальні засоби (інтонацію, силу голосу, логічні наголоси, темп, паузи, міміку, жести, пози), використані для передачі прихованого змісту; • розрізняє відому і нову для себе інформацію; • формулює тему та ідею почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); 	<p>Комунікація. Мета та умови спілкування. Публічний виступ. Підготовка до доповіді перед аудиторією за проектом. Зворотний зв'язок. Емоційний стан доповідача. Життєвий досвід. Власна позиція. Види аргументації (авторитет, факт). Виразальні засоби. Невербальні засоби. Публічний виступ з використанням цифрових засобів. Ефективна комунікація. Атмосфера спілкування. Етика спілкування. Мікротеми. Важливі та другорядні деталі повідомлення.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • застосування прийомів активного слухання в діалозі; • слухання монологічних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • нотування, зокрема скрайбінг, почутого / прочитаного / переглянутого; • формулювання запитань до почутого / прочитаного / переглянутого

<ul style="list-style-type: none"> • визначає основну і другорядну інформацію, мікротеми, важливі деталі в почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті); • характеризує особливості форми усного повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), зумовлені змістом; • характеризує почуте повідомлення (зокрема художній текст, медіатекст) з погляду основних правил спілкування, дотримується їх; • характеризує вплив окремих деталей, зокрема художніх, на сприйняття слухачем (адресатом) змісту почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • логічно структурує власне повідомлення; • використовує вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації із співрозмовниками; • добирає стиль мовлення відповідно до мети, потреб і умов спілкування; • використовує окремі засоби художньої виразності у власному мовленні; • використовує потрібні вербальні та невербальні засоби для збагачення міжособистісної комунікації позитивними емоціями, створення комфортної атмосфери спілкування, спонукання співрозмовників до певних дій; 	<p>Інформація. Джерела інформації (друковані, електронні тощо). Актуальність і достовірність джерел інформації. Повнота і несуперечливість інформації. Причини спотворення інформації. Маніпулятивна інформація. Прихований зміст.</p> <p>Мовні засоби. Правопис формотворчих часток <i>хай / нехай, би</i> та слів <i>більш, менш, найбільш, найменш</i>. Правопис слів різних частин мови з <i>не</i>. Недоліки та помилки в змісті, будові та мовному оформленні усних і письмових висловлювань. Основні виражальні засоби.</p> <p>Текст. Мета читання. Жанри та стилістичні особливості опрацьовуваних текстів / медіатекстів, зокрема й літературних творів. Тема та основна думка опрацьовуваних текстів. Елементи змісту і форми. Структура тексту. Відома і нова інформація.</p> <p>Літературний твір. Роди і жанри опрацьовуваних творів. Тема та ідея опрацьовуваних творів. Історичний і культурний контекст. Актуальна національна та загальнолюдська,</p>	<p>(індивідуально, в парах, групах);</p> <ul style="list-style-type: none"> • обговорення явного і прихованого змісту повідомлення; • обговорення та обґрунтування актуальності теми та основної думки почутого / прочитаного / переглянутого; • обговорення історичного і культурного контексту за змістом твору; • обговорення змісту і форми почутого / прочитаного / переглянутого (у парах, групах); • аналіз комунікативних ситуацій (індивідуально, у парах, групах); • рольова гра із створенням типових та нестандартних комунікативних ситуацій;
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання; • характеризує порушені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) проблеми; • знаходить у тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) відому і нову інформацію; • визначає головну і другорядну інформацію у прочитаному тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті); • формулює тему та основну думку тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту); • виокремлює в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) мікротеми; • розрізняє тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних стилів, типів та жанрів у контексті авторського задуму; • обґрунтовує значення інформації, здобутої в прочитаному тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), для розв'язання визначених завдань, використовуючи різні жанри, форми і способи представлення повідомлень; • переказує зміст тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) у різний спосіб відповідно до завдання; • творчо опрацьовує прочитаний текст (зокрема художній текст, медіатекст), у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, 	<p>зокрема морально-етична проблематика. Індивідуальний стиль. Художні деталі у творенні образів персонажів. Художні засоби виразності (гіпербола, літота, антитеза).</p> <p>Тексти (зокрема художні твори українських і зарубіжних авторів, медіатексти тощо)</p> <p>5.1. <i>Вінграновський Микола.</i> Сіроманець <i>Дал Роальд.</i> ВДВ <i>Льюїс Клайв Стейплз.</i> Лев, Біла Відьма та шафа <i>Ларрі Ян.</i> Незвичайні пригоди Карика і Валі <i>Бреніф'є Оскар.</i> Що таке взаємини</p> <p>5.2. <i>Ролінг Дžoан.</i> Гаррі Поттер і Таємна кімната Фільм «Гаррі Поттер і таємна кімната» (реж. К. Коламбус)</p> <p>5.3. <i>Шолом Алейхем.</i> Хлопчик Мотл <i>Ковелл Крессіда.</i> Як приручити дракона <i>Верн Жюль.</i> П'ятнадцятирічний капітан</p>	<ul style="list-style-type: none"> • експериментування з виражальними засобами у власних текстах; • експериментування з добором мовних засобів у різних ситуаціях спілкування; • експериментування зі стильовими засобами відповідно до умов спілкування; • застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети; • читання вголос; • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • театралізація; • рольова гра; • обговорення авторського задуму, проблематики почутого / прочитаного /
---	---	---

<p>переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів тощо;</p> <ul style="list-style-type: none"> • створює письмові тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; • складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними словотвірними, лексичними, орфографічними, граматичними, пунктуаційними і стилістичними нормами; • дискутує в онлайнсередовищі на знайомі теми, пов'язані із власним життєвим досвідом, навчанням, уподобаннями тощо; • толерантно обстоює власну позицію, звертає увагу на спільні і різні думки учасників дискусії; • знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові і мовному оформленні власних висловлень; • визначає способи виправлення помилок у власному мовленні; • виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (звуки, частини слова, слова, форми слова, словосполучення, речення, тексти); • відтворює окремі художні засоби для втілення власних творчих намірів; • вирізняє спільні ті різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб, урізноманітнює власне мовлення завдяки читанню 		<p>переглянутого (у парах, групах);</p> <ul style="list-style-type: none"> • дослідження жанрової специфіки тексту; • переказування почутого / прочитаного /переглянутого в різний спосіб залежно від мети; • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • дискусія, зокрема в цифровому середовищі; • експериментування з художніми засобами для втілення творчих намірів; • запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; • інтерв'ю; • створення текстів різних типів, стилів і жанрів, зокрема в цифровому середовищі;
---	--	--

<p>літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами.</p>		<ul style="list-style-type: none"> ● корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; ● взаєморедагування / колективне редагування написаного; ● виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць різних рівнів; ● аналіз мовних явищ; ● лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування); ● спостереження за власним та чужим мовленням; ● робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; ● мовні ігри; ● проєкти, зокрема театральні, медіа,
--	--	---

		<p>літературні, ігрові, дослідницькі, інформаційні тощо;</p> <ul style="list-style-type: none"> • екскурсії історико-біографічні, літературні, мистецтвознавчі та інші.
<p>Розділ 6. ПРАВО НА ВЛАСНУ ДУМКУ Тема 6.1. Чую й хочу, щоб чули мене Тема 6.2. Прислухаюся та обстоюю Тема 6.3. Поводжуся гідно Тема 6.4. Прагну до ненасильницького спілкування</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • розрізняє відому і нову для себе інформацію; • формулює тему та ідею почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • визначає основну і другорядну інформацію, мікротеми, важливі деталі в почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті); • вказує на конструктивні думки, критично і толерантно ставлячись до різних поглядів; • характеризує почуте повідомлення (зокрема художній текст, медіатекст) з погляду основних правил спілкування, дотримується їх; 	<p>Комунікація. Мета та умови спілкування. Способи розпізнавання маніпуляції. Емоційний стан співрозмовників та способи його регулювання. Життєвий досвід. Аргументація. Власна позиція та позиція інших. Цифрове середовище. Ефективна комунікація. Атмосфера спілкування. Етика спілкування. Стиль спілкування. Відома і нова інформація. Виразальні засоби. Невербальні засоби.</p> <p>Інформація. Джерела інформації (друковані, електронні тощо). Способи пошуку інформації (інтерв'ю, анкетування, опитування). Актуальність і достовірність джерел</p>	<ul style="list-style-type: none"> • застосування прийомів активного слухання в діалозі; • слухання монологічних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • нотування, зокрема скрайбінг, почутого / прочитаного / переглянутого; • обговорення та обґрунтування актуальності теми та основної думки почутого / прочитаного / переглянутого;

<ul style="list-style-type: none"> • характеризує вплив окремих деталей, зокрема художніх, на сприйняття слухачем (адресатом) змісту почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • логічно структурує власне повідомлення; • використовує вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації із співрозмовниками; • добирає стиль мовлення відповідно до мети, потреб і умов спілкування; • використовує окремі засоби художньої виразності у власному мовленні; • наводить приклади з текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) щодо вміння/невміння керувати емоціями, пояснюючи емоційний стан літературних персонажів (зважаючи на ситуацію, епоху, національні традиції та звичаї тощо) для розвитку власного емоційного інтелекту; • читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання; • характеризує порушені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) проблеми; • знаходить у тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) відому і нову інформацію; • визначає головну і другорядну інформацію у прочитаному тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті); 	<p>інформації. Повнота і несуперечливість інформації. Значення інформації. Інформаційний шум.</p> <p>Мовні засоби. Неморфологічні способи словотвору. Перехід слів з однієї частини мови в іншу. Складні слова. Орфографічні норми щодо правопису слів разом, окремо, з дефісом (за частинами мови). Недоліки та помилки в змісті, будові та мовному оформленні усного та письмового висловлювання (тавтологія, багатослів'я тощо).</p> <p>Текст. Мета читання. Тема та основна думка опрацьовуваних текстів / медіатекстів, зокрема й творів літератури. Елементи змісту і форми. Структура тексту. Важлива і надлишкова інформація.</p> <p>Літературний твір. Роди і жанри опрацьовуваних творів. Тема та ідея опрацьовуваних творів. Історичний і культурний контекст: відображення у творах суспільних проблем. Актуальна національна та загальнолюдська, зокрема морально-етична проблематика. Індивідуальний стиль письменника. Художні деталі.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • обговорення історичного і культурного контексту за змістом твору; • обговорення змісту і форми почутого / прочитаного / переглянутого (у парах, групах); • аналіз комунікативних ситуацій (індивідуально, у парах, групах); • рольова гра із створенням типових та нестандартних комунікативних ситуацій; • експериментування з виражальними засобами у власних текстах; • експериментування з доббором мовних засобів у різних ситуаціях спілкування; • експериментування зі стильовими засобами відповідно до умов спілкування;
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • формулює тему та основну думку тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту); • виокремлює в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) мікротеми; • розрізняє тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних стилів, типів та жанрів у контексті авторського задуму; • обґрунтовує значення інформації, здобутої в прочитаному тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), для розв'язання визначених завдань, використовуючи різні жанри, форми і способи представлення повідомлень; • переказує зміст тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) у різний спосіб відповідно до завдання; • за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт (мультфільм, театральну сценку, відеоролик, блог тощо); • створює письмові тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; • складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними словотвірними, лексичними, орфографічними, граматичними, пунктуаційними і стилістичними нормами; 	<p>Особливості форми твору, зумовлені змістом.</p> <p>Тексти (зокрема художні твори українських і зарубіжних авторів, медіатексти тощо)</p> <p>6.1. <i>Близнець Віктор.</i> Женья і Синько <i>Дрейпер Шерон.</i> За межею <i>Бреніф'є Оскар.</i> Що таке щастя?</p> <p>6.2. <i>Андієвська Емма.</i> Казка про яян <i>Портер Елеанор.</i> Полліанна Вавилонська вежа (біблійна легенда)</p> <p>6.3. <i>Цілик Ірина.</i> Як це сталося з нами? <i>Мамчич Олеся.</i> У Маріїнському парку навесні <i>Пантюк Сергій.</i> Лютий сьогодні не лютий, а плаче Відео «Поезія Гідності» (цикл)</p> <p>6.4. <i>Черкасенко Спиридон.</i> Маленький горбань <i>Шавlach Алевтіна.</i> Пампуха <i>Бічер-Стоу Гарріет.</i> Хатина дядька Тома</p>	<ul style="list-style-type: none"> • застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети; • читання вголос; • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • театралізація; • рольова гра; • обговорення авторського задуму, проблематики почутого / прочитаного / переглянутого (у парах, групах); • дослідження жанрової специфіки тексту; • переказування почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб залежно від мети; • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах,
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> ● дискутує в онлайнсередовищі на знайомі теми, пов'язані із власним життєвим досвідом, навчанням, уподобаннями тощо; ● толерантно обстоює власну позицію, звертає увагу на спільні і різні думки учасників дискусії; ● знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові і мовному оформленні власних висловлень; ● визначає способи виправлення помилок у власному мовленні; ● виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (звуки, частини слова, слова, форми слова, словосполучення, речення, тексти); ● відтворює окремі художні засоби для втілення власних творчих намірів; ● вирізняє спільні ті різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб, урізноманітнює власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами. 		<p>групах), зокрема в цифровому середовищі;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● дискусія, зокрема в цифровому середовищі; ● експериментування з художніми засобами для втілення творчих намірів; ● запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; ● інтерв'ю; ● створення текстів різних типів, стилів і жанрів, зокрема в цифровому середовищі; ● корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; ● взаєморедагування / колективне редагування написаного; ● виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць різних рівнів; ● аналіз мовних явищ;
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування); • спостереження за власним та чужим мовленням; • робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • мовні ігри; • проекти, зокрема театральні, медіа, літературні, ігрові, дослідницькі, інформаційні тощо; • екскурсії історико-біографічні, літературні, мистецтвознавчі, воєнно-історичні та інші.
<p>Розділ 7. ГРОМАДЯНСЬКІСТЬ І ДОБРОСУСІДСТВО</p> <p>Тема 7.1. Усвідомлюю себе в часі</p> <p>Тема 7.2. Маю право й поважаю права інших</p> <p>Тема 7.3. Займаю активну життєву позицію</p>		

Тема 7.4. Беру на себе відповідальність		
<ul style="list-style-type: none"> уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст почутого повідомлення; розрізняє відому і нову для себе інформацію; формулює тему та ідею почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); визначає основну і другорядну інформацію, мікротеми, важливі деталі в почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті); характеризує особливості форми усного повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), зумовлені змістом; виявляє взаємозв'язок змісту або інших компонентів літературного твору (цитат, уривків, епізодів, вчинків персонажів тощо) із власними потребами для особистісного розвитку; характеризує почуте повідомлення (зокрема художній текст, медіатекст) з погляду основних правил спілкування, дотримується їх; характеризує вплив окремих деталей, зокрема художніх, на сприйняття слухачем (адресатом) 	<p>Комунікація. Мета та умови спілкування. Життєвий досвід. Власна позиція. Аргументація. Цифрове середовище. Ефективна комунікація. Різновиди дискусії. Атмосфера спілкування. Етика спілкування. Емоційний стан співрозмовників. Стиль спілкування. Виразальні засоби. Невербальні засоби.</p> <p>Інформація. Джерела інформації (друковані, електронні тощо). Засоби масової інформації. Повнота і несуперечливість інформації. Думки і факти. Значення інформації. Громадська думка. Основна і другорядна інформація.</p> <p>Мовні засоби. Орфографічні норми щодо правопису слів разом, окремо, з дефісом (за частинами мови). Явище складених слів. Абревіація. Скорочення. Недоліки та помилки в змісті, будові та мовному оформленні. Основні виразальні засоби.</p> <p>Текст. Мета читання. Жанрові та стилістичні особливості опрацьовуваних текстів / медіатекстів, зокрема й літературних творів. Тема та</p>	<ul style="list-style-type: none"> застосування прийомів активного слухання в діалозі; слухання монологічних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); нотування, зокрема скрайбінг, почутого / прочитаного / переглянутого; обговорення та обґрунтування актуальності теми та основної думки почутого / прочитаного / переглянутого; обговорення історичного і культурного контексту за змістом твору; обговорення змісту і форми почутого / прочитаного / переглянутого (у парах, групах);

<p>змісту почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту);</p> <ul style="list-style-type: none"> • логічно структурує власне повідомлення; • використовує вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації із співрозмовниками; • розповідає про власний емоційний стан, описуючи окремі відтінки настрою, почуттів, переживань тощо під час рефлексії власної діяльності або сприймання повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • регулює власні емоції під час презентації повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), художньої декламації; • наводить приклади з текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) щодо вміння/невміння керувати емоціями, пояснюючи емоційний стан літературних персонажів (зважаючи на ситуацію, епоху, національні традиції та звичаї тощо) для розвитку власного емоційного інтелекту; • читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання; • пояснює функції основних складників друкованого чи цифрового текстового джерела інформації (заголовок, змісту, анотації тощо), розрізняє складники структури тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) відповідно до 	<p>основна думка опрацьовуваних текстів. Елементи змісту і форми. Структура тексту. Відома й нова інформація. Офіційно-діловий і публіцистичний стилі. Допис, стаття.</p> <p>Літературний твір. Роди і жанри опрацьовуваних творів. Тема та ідея опрацьовуваних творів. Історичний і культурний контекст. Героїчне і трагічне у творі. Актуальна національна та загальнолюдська, зокрема морально-етична проблематика. Національний символ. Художні деталі. Особливості форми, зумовлені змістом. Читацький досвід (естетичний смак).</p> <p>Тексти (зокрема художні твори українських і зарубіжних авторів, медіатексти тощо)</p> <p>7.1. Пісні-гімни. Козацькі пісні. Стрілецькі пісні <i>Шевченко Тарас.</i> Зоре моя вечірняя, Гамалія <i>Чарнецький Степан, Трух Григорій.</i> Ой у лузі червона калина похилилася <i>Вороний Микола.</i> За Україну!</p>	<ul style="list-style-type: none"> • коментування взаємозв'язків між змістом і формою почутого / прочитаного / переглянутого (у парах, групах); • аналіз комунікативних ситуацій (індивідуально, у парах, групах); • рольова гра із створенням типових та нестандартних комунікативних ситуацій; • обговорення емоційного стану в комунікативній ситуації; • рефлексія власного емоційного стану в комунікативній ситуації, під час читання твору тощо; • застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети;
---	---	--

<p>його жанрово-родової належності та стилевих особливостей;</p> <ul style="list-style-type: none"> • проєціює власний або відомий життєвий досвід на порушені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) проблеми; • знаходить у тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) відому і нову інформацію; • визначає головну і другорядну інформацію у прочитаному тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті); • формулює тему та основну думку тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту); • виокремлює в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) мікротеми; • пояснює вплив прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) на формування власного естетичного смаку, читацьких інтересів; • творчо опрацьовує прочитаний текст (зокрема художній текст, медіатекст), у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів тощо; • створює письмові тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; • складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними словотвірними, лексичними, 	<p><i>Тарабарова Світлана.</i> Повертайся живим!</p> <p><i>Нікітінський Юрій.</i> Вовчик, який осідлав бомбу</p> <p><i>Лонгфелло Генрі.</i> Пісня про Гайавату</p> <p>Анімафільм «Кобзар 2015» (реж. Б. Шевченко)</p> <p>Фільм «ТойХтоПройшовКрізьВогонь» (реж. М. Ілєнко)</p> <p>7.2.</p> <p><i>Муєдін Рустем</i> Асанчик і Кашкачик</p> <p><i>Захабура Валентина.</i> Ой, Лише...</p> <p><i>Акерлі Ібен.</i> Ларс.LOL</p> <p><i>Паласіо Ракель Джарамілло.</i> Диво</p> <p><i>Денисенко Лариса, Ільков Олександр, Стельмащук Андрій, Шуліма Альона.</i> Я і Конституція</p> <p>Декларація прав дитини</p> <p>Фільм «Чужа молитва» (реж. А. Сеїтаблаєв)</p> <p>7.3.</p> <p><i>Мензатюк Зірка.</i> Як я руйнувала імперію..</p> <p><i>Олкотт Луїза Мей.</i> Маленькі жінки</p> <p><i>Шефер Бодо.</i> Кіра й таємниця бублика</p> <p>7.4.</p> <p><i>Рутківський Володимир.</i> Джури козака Швайки</p>	<ul style="list-style-type: none"> • читання вголос; • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • театралізація; • рольова гра; • дослідження жанрово-родової специфіки та стилевих особливостей тексту; • обговорення авторського задуму, проблематики почутого / прочитаного / переглянутого (у парах, групах); • обговорення, зокрема в цифровому середовищі, читацьких уподобань, смаків; • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • дискусія, зокрема в цифровому середовищі;
---	--	---

<p>орфографічними, граматичними, пунктуаційними і стилістичними нормами;</p> <ul style="list-style-type: none"> • порівнює позиції учасників дискусії; • знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові і мовному оформленні власних висловлень; • демонструє здатність до конструктивної взаємодії у процесі редагування; • виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (звуки, частини слова, слова, форми слова, словосполучення, речення, тексти); • наслідує окремі стильові риси текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) у процесі створення власного тексту чи медіатексту для взаємодії з іншими особами; • вирізняє спільні ті різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб, урізноманітнює власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами. 	<p><i>Корчак Януш. Король Матиуш Перший</i> Проект «Я крапля в океані»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • експериментування з художніми засобами для втілення творчих намірів; • запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; • інтерв'ю; • створення текстів різних типів, стилів і жанрів, зокрема в цифровому середовищі; • корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; • взаєморедагування / колективне редагування написаного; • виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць різних рівнів; • аналіз мовних явищ; • лінгвістичне експериментування (висування гіпотези,
--	--	--

		<p>практична перевірка та обґрунтування);</p> <ul style="list-style-type: none"> ● спостереження за власним та чужим мовленням; ● робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; ● мовні ігри; ● проекти, зокрема театральні, медіа, літературні, ігрові, дослідницькі, інформаційні тощо; ● екскурсії історико-біографічні, літературні, мистецтвознавчі, історико-краєзнавчі та інші.
<p>Розділ 8. ПРОСТО ПРО СКЛАДНЕ</p> <p>Тема 8.1. Живу у Всесвіті</p> <p>Тема 8.2. Живу у світі речей</p> <p>Тема 8.3. Живу у світі ідей</p> <p>Тема 8.4. Живу у світі почуттів</p>		

<ul style="list-style-type: none"> • уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • у разі потреби грамотно перепитує співрозмовника для уточнення деталей; • виявляє і відтворює прихований зміст повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), розрізняючи невербальні засоби (інтонацію, силу голосу, логічні наголоси, темп, паузи, міміку, жести, пози), використані для передачі прихованого змісту; • унаочнює та візуалізує почуте повідомлення (самостійно або з допомогою інших осіб), використовуючи різні засоби (малюнки, схеми, таблиці, комікси тощо) для відтворення змісту, структурування інформації; • передає з використанням окремих способів і засобів візуалізації враження від почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • розрізняє відому і нову для себе інформацію; • формулює тему та ідею почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • визначає основну і другорядну інформацію, мікротеми, важливі деталі в почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті); 	<p>Комунікація. Мета та умови спілкування. Відома і нова інформація. Емоційний стан співрозмовників. Життєвий досвід. Виразальні засоби. Аргументація. Власна позиція. Невербальні засоби. Цифрове середовище. Ефективна комунікація. Атмосфера спілкування. Етика спілкування. Стиль і стратегії спілкування.</p> <p>Інформація. Джерела інформації (друковані, електронні тощо). Повнота і несуперечливість інформації. Значення інформації. Наукова інформація та способи її подання в текстах різних стилів. Основна і другорядна інформація.</p> <p>Мовні засоби. Питома й запозичена лексика. Терміни й термінологія. Професійні слова. Особливості правопису слів іншомовного походження (узагальнення). Різні типи словників, зокрема тлумачний та етимологічний. Лексика. Недоліки та помилки в змісті, будові та мовному оформленні усного та письмового висловлювання. Основні виразальні засоби.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • застосування прийомів активного слухання в діалозі; • слухання монологічних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • нотування, зокрема скрайбінг, почутого / прочитаного / переглянутого; • обговорення та обґрунтування актуальності теми та основної думки почутого / прочитаного / переглянутого; • обговорення історичного і культурного контексту за змістом твору; • формулювання запитань до почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, в парах, групах);
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • вказує на конструктивні думки, критично і толерантно ставлячись до різних поглядів; • характеризує почуте повідомлення (зокрема художній текст, медіатекст) з погляду основних правил спілкування, дотримується їх; • характеризує вплив окремих деталей, зокрема художніх, на сприйняття слухачем (адресатом) змісту почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • використовує вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації із співрозмовниками; • розповідає про власний емоційний стан, описуючи окремі відтінки настрою, почуттів, переживань тощо під час рефлексії власної діяльності або сприймання повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • регулює власні емоції під час презентації повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), художньої декламації; • наводить приклади з текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) щодо вміння/невміння керувати емоціями, пояснюючи емоційний стан літературних персонажів (зважаючи на ситуацію, епоху, національні традиції та звичаї тощо) для розвитку власного емоційного інтелекту; • читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання; 	<p>Текст. Мета читання. Жанрові та стилістичні особливості опрацьовуваних текстів / медіатекстів, зокрема й літературних творів. Тема та основна думка опрацьовуваних текстів. Елементи змісту і форми. Структура тексту. Відома й нова інформація. Стилi (науковий, офіційно-діловий, публіцистичний). Різновиди статей.</p> <p>Літературний твір. Роди і жанри опрацьовуваних творів. Тема та ідея опрацьовуваних творів. Актуальна національна та загальнолюдська, зокрема морально-етична проблематика. Індивідуальний стиль. Художні деталі. Особливості форми, зумовлені змістом. Естетичний смак.</p> <p>Тексти (зокрема художні твори українських і зарубіжних авторів, медіатексти тощо)</p> <p>8.1. <i>Шеклі Роберт.</i> Запах думок <i>Молд Стів.</i> Небачені бактерії. Зухвалі бацили, підступні віруси та хитрі гриби</p> <p>8.2. <i>Андрусяк Іван.</i> Сірка на порох</p>	<ul style="list-style-type: none"> • обговорення явного і прихованого змісту повідомлення; • візуалізація почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб, зокрема з використанням цифрових ресурсів; • обмін враженнями від почутого повідомлення; • обговорення, зокрема в цифровому середовищі, ставлення до почутого / прочитаного / переглянутого; • обговорення змісту і форми почутого / прочитаного / переглянутого (у парах, групах); • коментування взаємозв'язків між змістом і формою почутого / прочитаного / переглянутого (у парах, групах);
---	---	--

- пояснює функції основних складників друкованого чи цифрового текстового джерела інформації (заголовка, змісту, анотації тощо), розрізняє складники структури тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) відповідно до його жанрово-родової належності та стильових особливостей;
- проєціює власний або відомий життєвий досвід на порушені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) проблеми;
- знаходить у тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) відому і нову інформацію;
- визначає головну і другорядну інформацію у прочитаному тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті);
- формулює тему та основну думку тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту);
- виокремлює в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) мікротеми;
- пояснює вплив прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) на формування власного естетичного смаку, читацьких інтересів;
- створює текст за визначеними характеристиками на основі певної графічної інформації (діаграми, графіка тощо);
- за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт (мультфільм, театральну сценку, відеоролик, блог тощо);

Гонсьоровський Міхал. Від колеса до "Формули-1". Історія машин
Караванська Оксана. Стильна книжка для панянки

Ружичка Олдріх, Гетмерова Александра. Як це створено? За лаштунками звичних речей
Майнеро Франсіско Хав'єр Соберон, Бергна Моніка. Однакові чи різні? Геноміка

8.3.

Малкович Іван. Молитва до ангела, Синові
Ветулані Єжі, Мазурек Марія. Сон Аліси, або Як працює мозок

Щешка Джон. Серія про Франка Ейнштейна
 Круті знання для пізнання (серія)

8.4.

Короленко Володимир. Сліпий музикант
Бредбері Рей Дуглас. Усмішка

- аналіз комунікативних ситуацій (індивідуально, у парах, групах);
- рольова гра із створенням типових та нестандартних комунікативних ситуацій;
- аргументування власної думки, зокрема в цифровому середовищі, (у дискусії, груповому обговоренні, індивідуальному висловленні);
- обговорення емоційного стану в комунікативній ситуації;
- рефлексія власного емоційного стану в комунікативній ситуації, під час читання твору тощо;
- застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети;

<ul style="list-style-type: none"> ● створює письмові тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; ● складає та оформлює власне висловлення згідно з ustalеними словотвірними, лексичними, орфографічними, граматичними, пунктуаційними і стилістичними нормами; ● порівнює позиції учасників дискусії; ● знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові і мовному оформленні власних висловлень; ● демонструє здатність до конструктивної взаємодії у процесі редагування; ● виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (звуки, частини слова, слова, форми слова, словосполучення, речення, тексти); ● наслідує окремі стильові риси текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) у процесі створення власного тексту чи медіатексту для взаємодії з іншими особами; ● вирізняє спільні ті різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб, урізноманітнює власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами. 		<ul style="list-style-type: none"> ● публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; ● театралізація; ● дискусія; ● дослідження жанрово-родової специфіки та стильових особливостей тексту; ● створення тексту за визначеними характеристиками на основі графічного стимулу; ● створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; ● експериментування з художніми засобами у власних текстах для втілення творчих намірів; ● запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; ● інтерв'ю;
---	--	---

		<ul style="list-style-type: none">● створення текстів різних типів, стилів і жанрів, зокрема в цифровому середовищі;● корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями;● взаєморедагування / колективне редагування написаного;● виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць різних рівнів;● аналіз мовних явищ;● лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування);● спостереження за власним та чужим мовленням;● робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі;
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • мовні ігри; • проекти, зокрема театральні, медіа, літературні, ігрові, дослідницькі, інформаційні тощо; • екскурсії промислові, історико-краєзнавчі, природничі та екологічні, літературні, мистецтвознавчі та інші.
<p>Розділ 9. СВІТ ВІРТУАЛЬНИЙ І РЕАЛЬНИЙ Тема 9.1. Гуляю всемережею (інтернетом) Тема 9.2. Не ховаюся за аватаром Тема 9.3. Вигадаю нові світи Тема 9.4. Розширюю обрії</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • розрізняє відому і нову для себе інформацію; • формулює тему та ідею почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • визначає основну і другорядну інформацію, мікротеми, важливі деталі в почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті); 	<p>Комунікація. Мета та умови спілкування. Різновиди спілкування (узагальнення). Виразальні засоби (вербальні та невербальні). Безпечна поведінка в цифровому середовищі. Ефективна комунікація. Етика спілкування. Стель і стратегії спілкування. Узагальнення і систематизація.</p> <p>Інформація. Джерела інформації (друковані, електронні тощо). Повнота і несуперечливість інформації.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • застосування прийомів активного слухання в діалозі; • слухання монологічних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів); • нотування, зокрема скрайбінг, почутого / прочитаного / переглянутого;

<ul style="list-style-type: none"> • характеризує особливості форми усного повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), зумовлені змістом; • виявляє взаємозв'язок змісту або інших компонентів літературного твору (цитат, уривків, епізодів, вчинків персонажів тощо) із власними потребами для особистісного розвитку; • характеризує почуте повідомлення (зокрема художній текст, медіатекст) з погляду основних правил спілкування, дотримується їх; • характеризує вплив окремих деталей, зокрема художніх, на сприйняття слухачем (адресатом) змісту почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • використовує вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації із співрозмовниками; • розповідає про власний емоційний стан, описуючи окремі відтінки настрою, почуттів, переживань тощо під час рефлексії власної діяльності або сприймання повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту); • регулює власні емоції під час презентації повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), художньої декламації; • наводить приклади з текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) щодо вміння/невміння керувати емоціями, пояснюючи емоційний стан літературних персонажів (зважаючи на ситуацію, 	<p>Значення інформації. Узагальнення і систематизація.</p> <p>Мовні засоби. Власні й загальні назви. Правопис власних назв. Уживання лапок. Мовні одиниці різних рівнів, їхні ознаки та функції (узагальнення). Вивчені мовні норми (узагальнення). Недоліки та помилки в змісті, будові та мовному оформленні усного й письмового повідомлення. Основні виражальні засоби фонетичного, лексичного та синтаксичного рівнів (узагальнення).</p> <p>Текст. Мета читання. Жанри та стилістичні особливості опрацьовуваних текстів / медіатекстів. Елементи змісту і форми. Структура текстів різних типів. Узагальнення і систематизація.</p> <p>Літературний твір. Тема та ідея опрацьовуваних творів. Історичний і культурний контекст художнього твору. Актуальна національна та загальнолюдська, зокрема морально-етична проблематика. Фантастичне та реальне. Фантастика та фентезі. Читацький досвід (естетичний смак).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • обговорення та обґрунтування актуальності теми та основної думки почутого / прочитаного / переглянутого; • обговорення історичного і культурного контексту за змістом твору; • обговорення змісту і форми почутого / прочитаного / переглянутого (у парах, групах); • коментування взаємозв'язків між змістом і формою почутого / прочитаного / переглянутого (у парах, групах); • аналіз комунікативних ситуацій (індивідуально, у парах, групах); • рольова гра із створенням типових та нестандартних
--	---	---

<p>епохи, національні традиції та звичаї тощо) для розвитку власного емоційного інтелекту;</p> <ul style="list-style-type: none"> • читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання; • пояснює функції основних складників друкованого чи цифрового текстового джерела інформації (заголовка, змісту, анотації тощо), розрізняє складники структури тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) відповідно до його жанрово-родової належності та стильових особливостей; • проєціює власний або відомий життєвий досвід на порушені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) проблеми; • знаходить у тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) відому і нову інформацію; • визначає головну і другорядну інформацію у прочитаному тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті); • формулює тему та основну думку тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту); • виокремлює в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) мікротеми; • пояснює вплив прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) на формування власного естетичного смаку, читацьких інтересів; 	<p>Тексти (зокрема художні твори українських і зарубіжних авторів, медіатексти тощо)</p> <p>9.1. <i>Гридін Сергій.</i> Федько – прибулець з інтернету <i>Стус (Щербаченко) Таня.</i> Як не заблукати в павутині</p> <p>9.2. <i>Грьонтведт Ніна Елізабет.</i> Абсолютно нецілована <i>Міллер Френк</i> Бетмен. Рік перший (комікс)</p> <p>9.3. <i>Пагутяк Галина.</i> Книгоноші з Королівства <i>Аренєв Володимир.</i> Порох із драконових кісток <i>Егеланн Том.</i> Таємниця катакомб <i>Стельмашик Агнешка.</i> Хроніки Архео (серія) <i>Гантер Ерін.</i> Коти-вояки <i>Ковелл Крессиди.</i> Були собі чарівники (серія) <i>Колфел Йон.</i> Артеміс Фаул (серія) <i>Страуд Джонатан.</i> Агенція Локвуд і Ко (серія), Бартімеус (серія)</p>	<p>комунікативних ситуацій;</p> <ul style="list-style-type: none"> • обговорення емоційного стану в комунікативній ситуації; • рефлексія власного емоційного стану в комунікативній ситуації, під час читання твору тощо; • застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети; • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • театралізація; • дискусія; • дослідження жанрово-родової специфіки та стильових особливостей тексту; • обговорення читацьких уподобань та естетичних смаків;
---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • творчо опрацьовує прочитаний текст (зокрема художній текст, медіатекст), у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів тощо; • створює письмові тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; • складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними словотвірними, лексичними, орфографічними, граматичними, пунктуаційними і стилістичними нормами; • порівнює позиції учасників дискусії; • знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові і мовному оформленні власних висловлень; • демонструє здатність до конструктивної взаємодії у процесі редагування; • виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (звуки, частини слова, слова, форми слова, словосполучення, речення, тексти); • наслідує окремі стильові риси текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) у процесі створення власного тексту чи медіатексту для взаємодії з іншими особами; • вирізняє спільні ті різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб, 	<p>Чіхіро Маруяма. П'єр і місто лабіринтів Корній Дара. Чарівні істоти українського міфу 9.4. Ющук Іван. Троє на місяці Браун Поул. Марсіанин з нашого району Браллієр Макс. Останні підлітки на Землі (серія) Панасов Ігор. Леонід Каденюк</p>	<ul style="list-style-type: none"> • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • експериментування з художніми засобами у власних текстах для втілення творчих намірів; • запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; • інтерв'ю; • створення текстів різних типів, стилів і жанрів, зокрема в цифровому середовищі; • корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; • взаєморедагування / колективне редагування написаного; • виокремлення, розрізнення, порівняння
--	--	--

<p>урізноманітнє власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами.</p>		<p>та зіставлення мовних одиниць різних рівнів;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● аналіз мовних явищ; ● лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування); ● спостереження за власним та чужим мовленням; ● робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; ● мовні ігри; ● проекти, зокрема театральні, медіа, літературні, дослідницькі, тощо; ● екскурсії промислові, етнографічні, літературні, мистецтвознавчі та інші.
--	--	--

Прикінцева частина

1. Оцінювання

Вибір форм, змісту та способів поточного та підсумкового оцінювання результатів навчання здійснюється педагогічними працівниками закладу освіти залежно від дидактичної мети. Зважаючи на особливості змісту та види навчальної діяльності, передбачені модельною навчальною інтегрованою мовно-літературного курсу (українська мова, українська та зарубіжні літератури), поточне та підсумкове оцінювання може здійснюватись із застосування таких основних форм:

- практичної, зокрема шляхом планування та виконання планування та реалізації проєктів;
- письмової, зокрема шляхом створення письмових текстів, тестування, організації роботи з текстами тощо;
- цифрової, зокрема шляхом тестування в електронному форматі;
- усної, зокрема шляхом опитування.

2. Використані джерела

1. [Державний стандарт початкової освіти](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87
2. Державний стандарт базової середньої освіти від 30 вересня 2020 р. № 898: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#n16>
3. Закон України про освіту (2017): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
4. Нова українська школа: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
5. Нова українська школа: основи Стандарту освіти (2016). http://osvita.kupyanskrada.gov.ua/files/docs/2019/14580_Nova_ukrainska_shkola_osnovni_standarti_osviti.pdf
6. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80>
7. Результати дослідження PISA (2018): <http://testportal.gov.ua/2019/12/03/rezultaty-pisa-svoyeridnyj-dorogovkaz-dlya-pidvyshhennya-yakosti-natsionalnoyi-osvity/>
8. Указ Президента України №195/2020. Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі
9. Ключові компетентності для навчання протягом життя (Рамкову програму оновлених ключових компетентностей для навчання протягом життя): <http://dlse.multycourse.com.ua/ua/page/15/53>
10. Рамка компетентності для культури демократії (три томи): <https://www.schools-for-democracy.org/biblioteka/posibnyky-rady-yevropy-z-osvity-dlia-demokratychnoho-hromadianstva-i-prav-liudyny/ramka-kompetentnostej-dlya-kulturi-demokratiji-2;>

11. Рамка цифрової компетентності DigComp 2.1 (2017):
<http://dystosvita.blogspot.com/2018/02/digcomp-2017.html>
12. LifeComp: The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence (2021): <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/lifecomp-european-framework-personal-social-and-learning-learn-key-competence>